

შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში
საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი

**სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის
სახელმწიფო სტრატეგიის
2025-2026 წლების სამოქმედო გეგმის შესრულების**

**წლიური ანგარიში
(2025)**

**თბილისი
2026**

შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს
სახელმწიფო მინისტრის აპარატი
მისამართი: თბილისი, 0114, ინგოროყვას ქ. № 7
ტელეფონი: (+995 32) 2 92 32 99; (+995 32) 2 92 26 32
ვებ-გვერდი: www.smr.gov.ge
ელ-ფოსტა: press@smr.gov.ge

სარჩევი

მოკლე შეჯამება	4
შესავალი	7
ზოგადი პროგრესი.....	8
დეტალური პროგრესი თითოეულ ამოცანასთან მიმართებაში.....	12
დასკვნები და რეკომენდაციები	36
სამოქმედო გეგმის მართვა და მონიტორინგი.....	39

მოკლე შეჯამება

სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის პოლიტიკის ეფექტიანი განხორციელება საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთ უმთავრეს პრიორიტეტს წარმოადგენს, რაც მიზნად ისახავს თანასწორობის პრინციპზე დაფუძნებული, მულტიკულტურული და დემოკრატიული საზოგადოების განვითარებას, რათა თითოეულ მოქალაქეს, ეთნიკური წარმომავლობის მიუხედავად, საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში თანაბარი და სრულფასოვანი მონაწილეობისა და განვითარების შესაძლებლობა მიეცეს. ერთიანი ეროვნული ინტერესებისა და ადამიანის ძირითადი უფლებების გათვალისწინებით, პოლიტიკის ორიენტირებად გაცხადებულია ეთნიკური უმცირესობების სრულფასოვანი ინტეგრაცია, კულტურული მრავალფეროვნების ხელშეწყობა, სამართლიანი, უსაფრთხო და ტოლერანტული გარემოს განმტკიცება. საინტეგრაციო პოლიტიკის გატარების გზით სახელმწიფო თანმიმდევრულად აგრძელებს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი მოქალაქეების შესაძლებლობების გაძლიერებისკენ მიმართულ საქმიანობას საქართველოს კონსტიტუციისა და მაღალი საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.

აღნიშნული პოლიტიკის მთავარი მექანიზმია **სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგია**, რომელიც ორიენტირებულია გრძელვადიან განვითარებასა და მდგრადი, ხელშესახები შედეგების მიღწევაზე. სტრატეგია აერთიანებს ხუთ ურთიერთდაკავშირებულ პრიორიტეტულ მიმართულებას, რომელიც სამოქალაქო ინტეგრაციის პოლიტიკის ერთიან და კომპლექსურ ჩარჩოს ქმნის. აღნიშნული სტრატეგიული პრიორიტეტებია: სახელმწიფო ენა ინტეგრაციის მხარდასაჭერად; ხარისხიან განათლებაზე ხელმისაწვდომობა; თანასწორობა, სამოქალაქო და პოლიტიკური მონაწილეობა; სოციალური და ეკონომიკური ინტეგრაცია; კულტურათაშორისი დიალოგი. სტრატეგიული მიმართულებების ამოცანების ფარგლებში განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალებისა და ახალგაზრდების გაძლიერების მიზნით ეფექტიანი მექანიზმების განვითარებასა და ხელშეწყობი მიზნობრივი პროგრამების განხორციელებაზე.

შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი კოორდინაციას უწევს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის მიმართულებით სახელმწიფო პოლიტიკის, ისევე როგორც ორწლიანი სამოქმედო გეგმების, შემუშავებას, განხორციელებასა და ანგარიშებას, რაც ღია და ინკლუზიური პროცესია და ყველა შესაბამის დარგობრივ სახელმწიფო უწყებასთან მჭიდრო თანამშრომლობით მიმდინარეობს. მათ შორის, უზრუნველყოფილია ეთნიკური უმცირესობების სხვადასხვა ჯგუფების წარმომადგენლების მონაწილეობა.

2025 წელს სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ღონისძიებების შეფასება განხორციელდა მთავრობის მიერ დადგენილი სტანდარტებისა და შესაბამისი

დამტკიცებული ინდიკატორების მიხედვით, სამოქმედო გეგმის განხორციელებაზე პასუხისმგებელი დარგობრივი უწყებების ანგარიშების, მონიტორინგის შედეგების ანალიზისა და შეფასებების საფუძველზე. შედეგების ანალიზი მიუთითებს, რომ მიღწეულია მნიშვნელოვანი პროგრესი. სტრატეგიით განსაზღვრული ამოცანების ფარგლებში მეტწილად მიღწეულია ხელშესახები შედეგები და თვალსაჩინოა გასულ წლებთან შედარებით პოზიტიური დინამიკა. აქტივობების შესრულების მაჩვენებლები ადასტურებს, რომ საანგარიშო წელს არსებითად გაძლიერდა და თანმიმდევრული გახდა სისტემური მიდგომები, აქტივობები გამოირჩეოდა თემატური მრავალფეროვნებით, რეგიონული დაფარვის გაფართოებითა და ინსტიტუციური მექანიზმების გაძლიერებით. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ინტეგრაციის მიზნით 2030 წლისთვის დასახული სტრატეგიული მიზნების წარმატების მისაღწევად, მნიშვნელოვანია 2026 და ყველა მომდევნო წელს დასახული ამოცანები იყოს მეტად ეფექტიანი და ამბიციური, რაც გასათვალისწინებელია ახალ სამოქმედო გეგმებში.

სტრატეგიული პრიორიტეტი - სახელმწიფო ენა ინტეგრაციის მხარდასაჭერად

სახელმწიფო ენის ცოდნის გაძლიერება სამოქალაქო ინტეგრაციის პროცესის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან საფუძველს წარმოადგენს, რადგან იგი უზრუნველყოფს მოქალაქეთა აქტიურ მონაწილეობას საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, საჯარო სერვისებზე ხელმისაწვდომობასა და შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას. სახელმწიფო ენის სწავლების ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით განათლების სხვადასხვა დონეზე (სკოლამდელი, ზოგადი, პროფესიული, უმაღლესი, ზრდასრულთა განათლება) განხორციელებული პროგრამებისა და რეფორმების შედეგად გაიზარდა და გაუმჯობესდა არაქართულენოვან მოსახლეობაში სახელმწიფო ენის ცოდნის დონე, განსაკუთრებით ახალგაზრდებში, ასევე თვალსაჩინოა ქართული ენის შესწავლის მიმართ ინტერესის ზრდა, რაც ანგარიშებით, სტრატეგიის პირველი დამოუკიდებელი შუალედური შეფასებებითა და მრავალრიცხოვანი კვლევებით დასტურდება. წარმატებით მიმდინარეობს „სახელმწიფო ენის სწავლებისა და ინტეგრაციის პროგრამა“, რომელიც 2025 წელს დაასრულა 5 254-მა ბენეფიციარმა, რაც მიუთითებს პროგრამისადმი სტაბილურ მოთხოვნასა და ხელმისაწვდომობაზე ზრდასრულთა სეგმენტში. სწავლება განხორციელდა როგორც რეგიონულ სასწავლო ცენტრებში, ისე საჯარო უწყებებსა და სხვა ინსტიტუციურ სივრცეებში, მათ შორის დისტანციური და ჰიბრიდული ფორმატების გამოყენებით. ინტენსიურად მიმდინარეობდა სამიზნე რეგიონების (ქვემო ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი და კახეთი) საჯარო მოხელეთა გადამზადება სახელმწიფო ენასა და პროფესიულ უნარებში. ასევე, სახელმწიფო ენის გამოყენების მონიტორინგი ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში, ადმინისტრაციულ სივრცეში სახელმწიფო ენის სტატუსის გაუმჯობესებას უწყობს ხელს.

სტრატეგიული პრიორიტეტი - ხარისხიან განათლებაზე ხელმისაწვდომობა

განათლების სფეროში განხორციელებული ღონისძიებები მიმართული იყო ეთნიკური უმცირესობების საგანმანათლებლო სისტემაში ჩართულობის ზრდისა და განათლების ხარისხის გაუმჯობესებისკენ. სკოლამდელ და ზოგადი განათლების საფეხურზე გაფართოვდა ორენოვანი სწავლების მოდელის

დანერგვა, განხორციელდა ბილინგვური სპეციალისტების გადამზადება და განვითარდა სასწავლო რესურსები. პროფესიულ და უმაღლეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობის მხარდასაჭერად განხორციელდა სპეციალური პროგრამები და საინფორმაციო შეხვედრები არაქართულენოვან სკოლებში, რაც ხელს უწყობს ახალგაზრდების ჩართულობასა და შრომის ბაზარზე მათი კონკურენტუნარიანობის ზრდას. ამასთანავე, ყურადღება დაეთმო განათლების მიღმა დარჩენილი ბავშვების იდენტიფიცირებასა და მხარდაჭერას, რაც განათლების სისტემის ინკლუზიურობის გაძლიერების მნიშვნელოვანი კომპონენტია.

სტრატეგიული პრიორიტეტი - თანასწორობა, სამოქალაქო და პოლიტიკური მონაწილეობა

სამოქალაქო და პოლიტიკური მონაწილეობის მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებები მიზნად ისახავდა ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობის გაძლიერებას მმართველობით და საზოგადოებრივ პროცესებში. მრავალენოვანი საინფორმაციო კამპანიები, სასწავლო პროგრამები და საჯარო მოხელეთა პროფესიული განვითარების ინიციატივები ხელს უწყობს როგორც მოქალაქეთა ინფორმირებულობის ზრდას, ისე ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერებას ადგილობრივ და რეგიონულ დონეზე. მედიისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მიმართულებით მხარდაჭერილია ეთნიკური უმცირესობების ენებზე მედია პროდუქციის განვითარება, ხოლო მედიაწიგნიერებისა და სამოქალაქო ცნობიერების განვითარების ინიციატივები ხელს უწყობს ინფორმირებული მოქალაქეების ჩამოყალიბებას. მართლმსაჯულების სისტემაზე ხელმისაწვდომობის მიმართულებით უზრუნველყოფილია სამართლებრივი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა ეთნიკური უმცირესობების ენებზე, ასევე უფლებებისა და ვალდებულებების შესახებ ცნობიერების ამაღლება.

სტრატეგიული პრიორიტეტი - სოციალური და ეკონომიკური ინტეგრაცია

სოციალური და ეკონომიკური ინტეგრაციის მიმართულებით სახელმწიფო პოლიტიკა მიმართული იყო სოციალურ სერვისებზე, სახელმწიფო პროგრამებსა და ეკონომიკურ შესაძლებლობებზე ეთნიკური უმცირესობების ხელმისაწვდომობის გაზრდაზე. განხორციელდა საინფორმაციო შეხვედრები, საკონსულტაციო მომსახურება, მიკრო და მცირე მეწარმეობის მხარდაჭერის პროგრამები, ქალებისა და ახალგაზრდების ეკონომიკური გაძლიერების ინიციატივები და ინფრასტრუქტურული პროექტები ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში. მიკრო მეწარმეობის ხელშეწყობის პროგრამების ფარგლებში მხარდაჭერა გაენია ბენეფიციართა მნიშვნელოვან რაოდენობას, ხოლო ინფრასტრუქტურული პროექტები მიზნად ისახავდა ადგილობრივი განვითარების ხელშეწყობას, სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებასა და ეკონომიკური აქტივობის ზრდას. ამავე დროს, გარკვეული მიმართულებებით კვლავ გამოიკვეთა მონაცემთა აღრიცხვისა და შედეგების სისტემური მონიტორინგის გაუმჯობესების საჭიროება.

სტრატეგიული პრიორიტეტი - კულტურათაშორისი დიალოგი

კულტურათაშორისი დიალოგის მხარდაჭერა ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს ეთნიკური მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა და

საზოგადოებრივი ინტეგრაციის გაძლიერების პროცესში. კულტურული მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის მიზნით განხორციელდა კულტურული ობიექტების აღრიცხვა და სარეაბილიტაციო პროექტების მომზადება. პარალელურად მხარდაჭერა გაეწია ეთნიკური უმცირესობების თეატრებსა და მუზეუმებს, ხოლო სხვადასხვა რეგიონში გაიმართა კულტურული, საგანმანათლებლო და სპორტული ღონისძიებები, რომლებიც ხელს უწყობს კულტურული მრავალფეროვნების შესახებ ცნობიერების ამაღლებას და სხვადასხვა ეთნიკურ ჯგუფს შორის დიალოგის გაძლიერებას. აღნიშნულმა აქტივობებმა განსაკუთრებით გააძლიერა ახალგაზრდების ჩართულობა მრავალკულტურულ გარემოში.

მიღწეული პროგრესის მიუხედავად, იკვეთება გარკვეული გამოწვევები, მათ შორის ადგილობრივ დონეზე ადამიანური რესურსების დეფიციტი და ზოგიერთი პროგრამის დაგეგმილი მასშტაბით განხორციელების სირთულე.

საერთო შეფასებით, სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგიის 2025 წლის სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროცესის ანალიზი აჩვენებს, რომ შენარჩუნებულია პროგრესის საერთო პოზიტიური დინამიკა სტრატეგიის ხუთივე პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში.

განხორციელებული ღონისძიებები მიუთითებს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობის გაძლიერებაზე სახელმწიფო ენის სწავლების, განათლების, სამოქალაქო მონაწილეობის, სოციალურ-ეკონომიკური შესაძლებლობებისა და კულტურული ინტეგრაციის მიმართულებით, რაც სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის პოლიტიკის თანმიმდევრულ და ეფექტიან გატარებაზე მიუთითებს.

შესავალი

სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკა ეთნიკური უმცირესობების კონტექსტში განიხილება და მიზნად ისახავს თანასწორუფლებიან, ინკლუზიური და დემოკრატიული საზოგადოების განმტკიცებას. აღნიშნული პოლიტიკის საფუძველს წარმოადგენს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგია და შესაბამისი სამოქმედო გეგმები, რომლებიც განსაზღვრავს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა სამოქალაქო ინტეგრაციისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მათი სრულფასოვანი ჩართულობის ხელშეწყობის ძირითად მიმართულებებს.

სტრატეგიის მიზანია ისეთი გარემოს განმტკიცება, სადაც დაცულია ეთნიკური უმცირესობების კულტურული თვითმყოფადობა, უზრუნველყოფილია თანასწორობის პრინციპის განხორციელება და თითოეულ მოქალაქეს, მიუხედავად ეთნიკური წარმომადგენლობისა, აქვს შესაძლებლობა აქტიურად ჩაერთოს ქვეყნის სოციალურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და კულტურულ

ცხოვრებაში. ამასთან, პოლიტიკა განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს კულტურათაშორისი დიალოგის გაძლიერებას, კულტურული მრავალფეროვნების შენარჩუნებასა და საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფს შორის თანამშრომლობისა და ურთიერთპატივისცემის კულტურის გაღრმავებას.

სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკის კოორდინაციას ახორციელებს შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი, რომელიც პასუხისმგებელია სტრატეგიის განხორციელების მონიტორინგზე, შეფასებასა და ანგარიშების პროცესზე. ამავდროულად, აპარატი ხელმძღვანელობს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სამთავრობო კომისიის საქმიანობას, რომელიც შექმნილია საქართველოს მთავრობის 2020 წლის №122 დადგენილებით და უზრუნველყოფს უწყებათაშორის თანამშრომლობას სტრატეგიისა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმების განხორციელების პროცესში.

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგიის 2025 წლის სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიშს. დოკუმენტის მიზანია წარმოაჩინოს სტრატეგიის განხორციელების პროგრესი, განხორციელებული აქტივობებით ამოცანების განხორციელების დონე, მიღწეული შედეგები და არსებული გამოწვევები.

ანგარიში მომზადებულია შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატის მიერ და ეფუძნება სტრატეგიის განხორციელებაში ჩართული უწყებების მიერ წარმოდგენილ სტატუსანგარიშებსა და ადმინისტრაციულ მონაცემებს. პროგრესის შეფასება განხორციელებულია საქართველოს მთავრობის №629 დადგენილებით განსაზღვრული „პოლიტიკის დოკუმენტების შემუშავების, მონიტორინგისა და შეფასების წესის“ შესაბამისად.

ანგარიში სტრუქტურირებულია სტრატეგიის პრიორიტეტული მიმართულებების მიხედვით და ასახავს თითოეული მიმართულების ფარგლებში განსაზღვრული ამოცანებისა და ინდიკატორების შესრულების პროგრესს. დოკუმენტი მოიცავს სტრატეგიის განხორციელების მოკლე შეჯამებას, პრიორიტეტული მიმართულებების მიხედვით განხორციელებული ღონისძიებებისა და მიღწეული შედეგების ანალიზს, ასევე ძირითადი გამოწვევებისა და სამომავლო მიმართულებების შეფასებას, რაც უზრუნველყოფს სტრატეგიის განხორციელების პროცესის სისტემურ წარმოდგენასა და პროგრესის მონიტორინგს.

ზოგადი პროგრესი

წინამდებარე ანგარიში ეფუძნება საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული აქტივობების შესრულების შესახებ პასუხისმგებელი უწყებების მიერ წარმოდგენილ ინფორმაციას და მის საფუძველზე აფასებს სტრატეგიით განსაზღვრული მიზნებისა და ამოცანების განხორციელების პროგრესს.

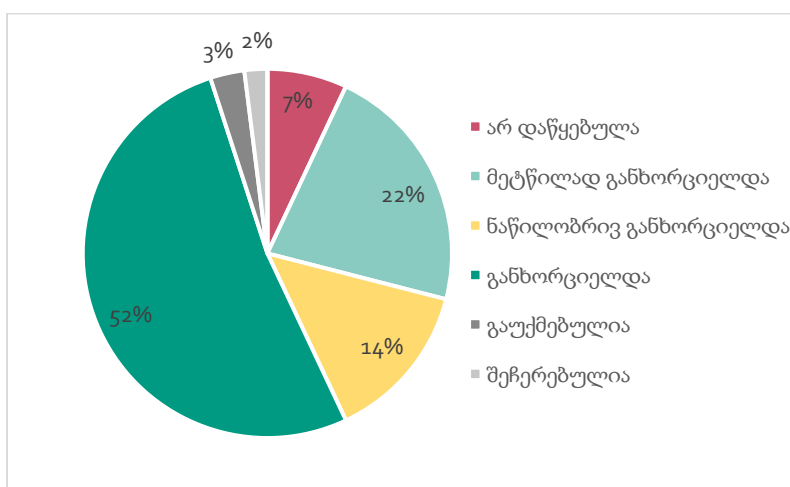
სამოქმედო გეგმით (2025-2026 წწ.) სახელმწიფო სტრატეგიის 9 მიზნის 19 ამოცანის ორწლიანი ციკლის ფარგლებში, სულ განსაზღვრულია 180 აქტივობა. მათგან, 2025 წლისთვის დაგეგმილი იყო 56 აქტივობის შესრულება, აქედან განხორციელდა 36 აქტივობა, ამავდროულად წინმსწრებად (ინიცირებული რეფორმების

კვალდაკვალ) დაიწყო 2026 წელს დაგეგმილი აქტივობების ნაწილის შესრულება, საიდანაც განხორციელდა/შესრულდა - 58 აქტივობა. (აქტივობების შესრულების სტატუსის შესახებ დეტალური ინფორმაცია წარმოდგენილია დიაგრამაში N°1).

განხორციელებაზე პასუხისმგებელი უწყებების მიერ წარმოდგენილი ანგარიშებით, დაგეგმილი აქტივობების შესრულების სტატუსები შემდეგი ხუთი კატეგორიის შესაბამისად ნაწილდება:

- სრულად განხორციელდა - 94 აქტივობა, რაც მიუთითებს, რომ გეგმის ძირითადი მიმართულებები ეფექტიანად შესრულდა და უმეტეს შემთხვევაში მიზნები მიღწეულ იქნა;
- მეტწილად განხორციელდა - 39 აქტივობა, სადაც ძირითადი ნაწილი შესრულებულია, თუმცა გარკვეული კომპონენტები საჭიროებს გაგრძელებას;
- ნაწილობრივ განხორციელდა - 26 აქტივობა, რომელთა შესრულება დაწყებულია, მაგრამ სრულად არ დასრულებულა, რაც განპირობებული იყო სხვადასხვა სახის მიმდინარე ობიექტური საორგანიზაციო ხასიათის გარემოებებით, მათი დასრულება დაგეგმილია 2026 წელს;
- არ დაწყებულია - 12 აქტივობა, რომელთა განხორციელება 2025 წელს ვერ დაიწყო და საჭიროებს დამატებითი ხელშეწყობი ნაბიჯების გადადგმას და რესურსებს, რომ 2026 წელს სრულფასოვნად დაიწყოს.
- სხვადასხვა მიმდინარე სისტემური/სტრუქტურული ცვლილებების ფონზე გაუქმებულია 5 აქტივობა და შეჩერებულია 4 აქტივობა.

დიაგრამა 1 - აქტივობების შესრულების სტატუსის შესახებ დეტალური ინფორმაცია

სტრატეგიული მიზნებისა და ამოცანების განხორციელებაში განსაკუთრებული როლი ენიჭება შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატს, როგორც სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკის განმსაზღვრელ,

განხორციელებისა და მონიტორინგის მაკოორდინირებელ ორგანოს. სახელმწიფო მინისტრის აპარატი უზრუნველყოფს უწყებათაშორის თანამშრომლობას, მონაცემთა შეგროვებასა და სტრატეგიის განხორციელების პროგრესის სისტემურ მონიტორინგს.

სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული 180 აქტივობის შესრულებაზე პასუხისმგებელია 20 სახელმწიფო უწყება¹. აქტივობების განხორციელებაში ჩართული არიან² როგორც ცენტრალური ხელისუფლების ორგანოები, ისე რეგიონული და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები, საჯარო სამართლის იურიდიული პირები (დიაგრამა 2).

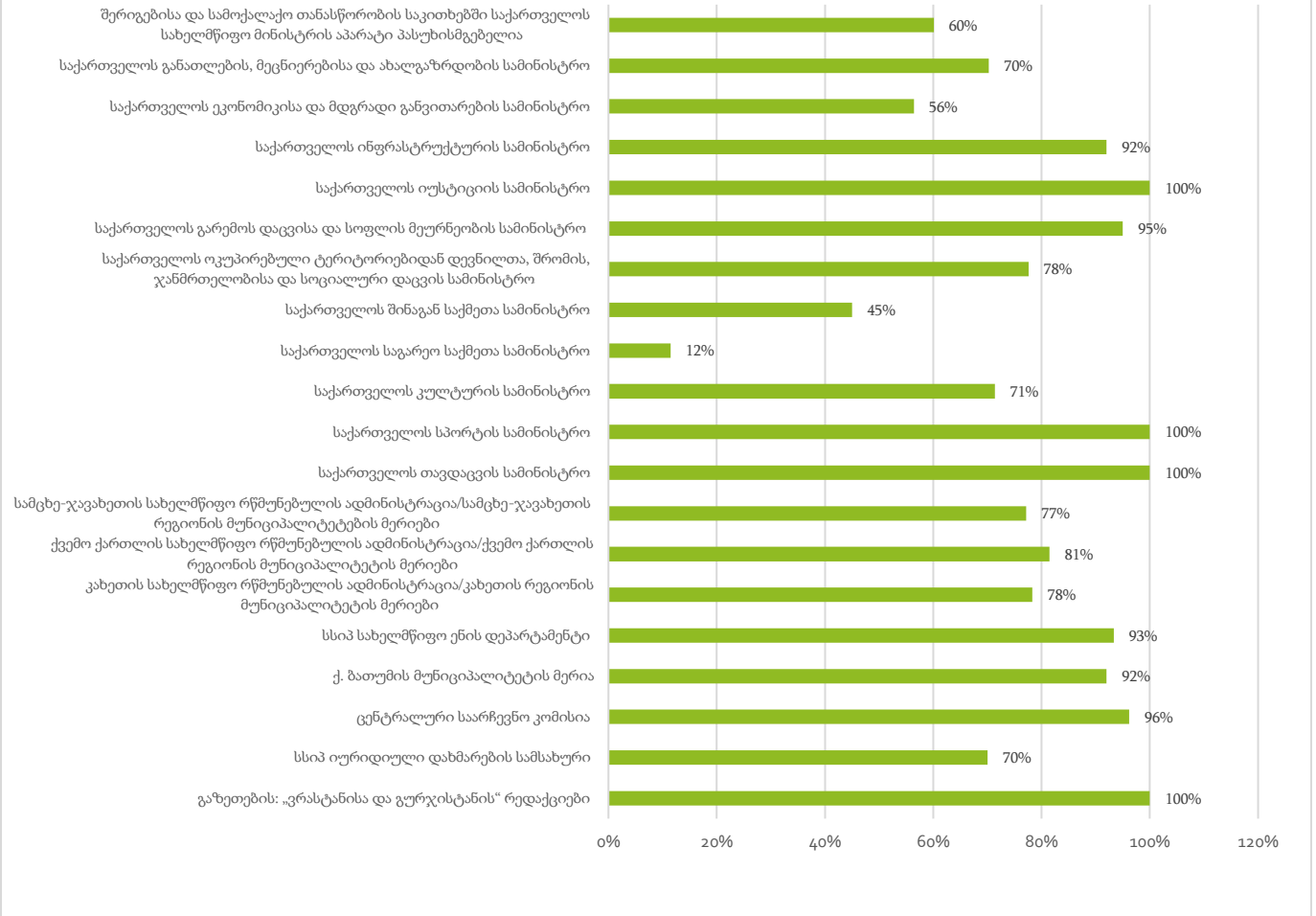
კერძოდ:

1. შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი პასუხისმგებელია - 11 აქტივობაზე;
2. საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო - 29 აქტივობაზე;
3. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო - 17 აქტივობაზე;
4. საქართველოს ინფრასტრუქტურის სამინისტრო - 5 აქტივობაზე;
5. საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო - 7 აქტივობაზე;
6. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო - 2 აქტივობაზე;
7. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო - 5 აქტივობაზე;
8. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო - 4 აქტივობაზე;
9. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო - 2 აქტივობაზე;
10. საქართველოს კულტურის სამინისტრო - 5 აქტივობაზე;
11. საქართველოს სპორტის სამინისტრო - 1 აქტივობაზე;
12. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო - 1 აქტივობაზე;
13. სამცხე-ჯავახეთის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია/სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის მუნიციპალიტეტების მერიები - 10 აქტივობაზე;
14. ქვემო ქართლის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია/ქვემო ქართლის რეგიონის მუნიციპალიტეტის მერიები - 53 აქტივობაზე;
15. კახეთის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია/კახეთის რეგიონის მუნიციპალიტეტის მერიები - 10 აქტივობაზე;
16. სსიპ-სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი - 3 აქტივობაზე;
17. ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერია - 3 აქტივობაზე;
18. ცენტრალური საარჩევნო კომისია - 10 აქტივობაზე;
19. სსიპ-იურიდიული დახმარების სამსახური - 1 აქტივობაზე;
20. გაზეთების: „ვრასტანისა“ და „გურჯისტანის“ რედაქციები - 1 აქტივობაზე.

¹შენიშვნა: სამცხე-ჯავახეთის, ქვემო ქართლისა და კახეთის სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაციების/მუნიციპალიტეტების მერიების მიერ აქტივობებზე აღებული ვალდებულებები წარმოდგენილია რეგიონულ ჭრილში, კონსოლიდირებულად.

² შენიშვნა: სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ 180 აქტივობიდან ერთი აქტივობის შესრულებაზე პასუხისმგებელია გაზეთ „გურჯისტანისა“ და „ვრასტანის“ გამომცემლობები.

დიაგრამა 2.
2025 წელს უწყებების შესრულების (%) წილი, 2025-2026 წწ. დაგეგმილი
აქტივობებიდან

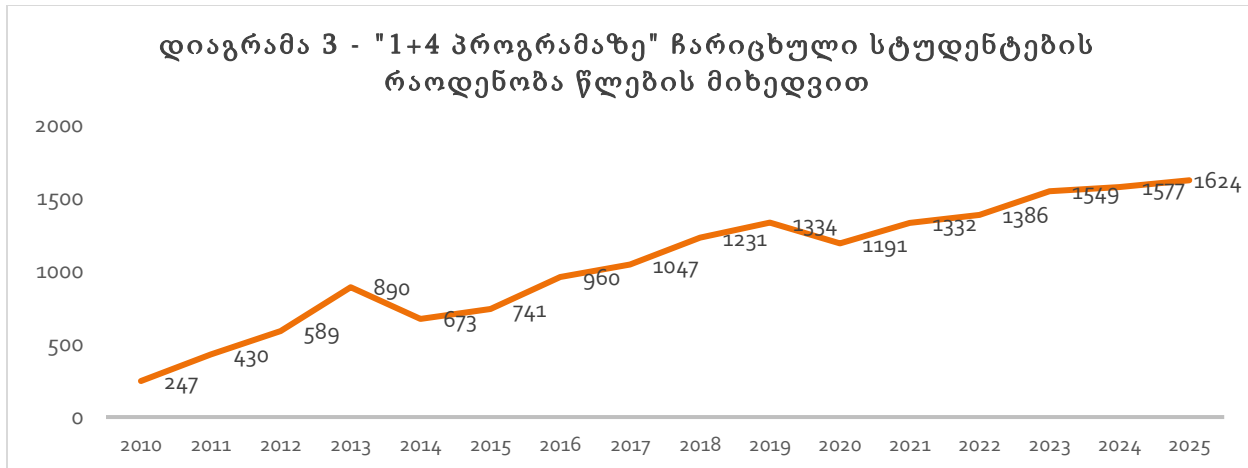
ქვემოთ წარმოდგენილია სტრატეგიის პრიორიტეტული მიმართულებების მიხედვით განხორციელებული ღონისძიებებისა და მიღწეული პროგრესის დეტალური ანალიზი შესაბამისი ამოცანებისა და ინდიკატორების მიხედვით.

დეტალური პროგრესი თითოეულ ამოცანასთან მიმართებაში

ამოცანა 1.1. სახელმწიფო ენის სწავლების გაძლიერება და პოპულარიზაცია ფორმალურ განათლებაში (სკოლამდელი, ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლება)

ამოცანა მიზნად ისახავს არაქართულენოვანი მოსახლეობის სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის სისტემურ გაუმჯობესებას განათლების ყველა საფეხურზე. ამოცანის შედეგის **პირველი და ერთ-ერთი ძირითადი ინდიკატორია** არაქართულენოვანი სკოლების კურსდამთავრებულთა წილი, რომლებიც ფლობენ ქართულ ენას (წერა, კითხვა, საუბარი). 2020 წლის საბაზისო მონაცემებით, მე-7 კლასის მოსწავლეთა შორის 47.8%-ს შეეძლო ქართული ენის გამოყენება სათანადო დონეზე. კურსდამთავრებულთა საბაზისო მაჩვენებელი სტრატეგიის შემუშავების ეტაპზე მონაცემთა არარსებობის გამო ვერ განისაზღვრა, თუმცა 2030 წლისთვის სამიზნე ნიშნული განსაზღვრულია 99.5%-ით. ანგარიშგების პერიოდში აღნიშნული ინდიკატორის განახლებული რაოდენობრივი მაჩვენებელი არ დაფიქსირებულა, რაც დაკავშირებულია მონაცემთა შეგროვების პერიოდულობასა და შეფასების ციკლთან. შესაბამისად, 2025 წელს ინდიკატორის პროგრესი ვერ შეფასდა ახალი სტატისტიკური მონაცემის არარსებობის გამო; განხორციელებული ღონისძიებები ქმნის ინდიკატორის გრძელვადიანი გაუმჯობესების ინსტიტუციურ საფუძველს, თუმცა პროგრესის საბოლოო შეფასება შესაძლებელი იქნება ინდიკატორის შეფასების ციკლით განსაზღვრულ პერიოდში, განახლებული მონაცემების საფუძველზე. სამიზნე ნიშნულებთან დროულად დაახლოება დამოკიდებულია სწავლების ხარისხის შემდგომ გაძლიერებასა და მონიტორინგის სისტემის ეფექტიანობაზე.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორი** ასახავს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ე.წ. „1+4 პროგრამის“ ფარგლებში ჩარიცხულ სტუდენტთა რაოდენობას, რომლებმაც წარმატებით დაასრულეს სახელმწიფო ენის სწავლების კურსი. აღნიშნული ინდიკატორის საბაზისო მაჩვენებელი (2020) შეადგენდა 1191 მსმენელს, ხოლო 2024 წელს 1 577 მსმენელს, რაც საბაზისო მაჩვენებელთან მიმართებაში 32%-იან ზრდას ასახავდა. 2025 წელს პროგრამაზე წარმატებით ჩაირიცხა 1624 სტუდენტი, რაც მიუთითებს ინდიკატორის პოზიტიურ დინამიკაზე (ზრდა საბაზისოსთან შედარებით 36%, ხოლო გასულ წელთან შედარებით 3%-მდე) და ადასტურებს სახელმწიფო ენის სწავლების მნიშვნელობას უმაღლესი განათლების კონტექსტში. აღნიშნული მაჩვენებელი მიუთითებს ინდიკატორის მდგრად შესრულებაზე და წარმოადგენს სტრატეგიით განსაზღვრული მიმართულების ხელშესახებ შედეგს.

წყარო: საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო, 2026 წ.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული აქტივობები მიზანმიმართულად იყო დაკავშირებული ინდიკატორების მიღწევასთან. სახელმწიფო ენის პოპულარიზაციის, სწავლების ხარისხისა და პროგრამებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით ღონისძიებები განხორციელდა განათლების ყველა დონეზე - სკოლამდელი განათლებიდან უმაღლესი განათლების ჩათვლით. კერძოდ: ორენოვანი/ბილინგვური განათლების მოდელი 2025 წლის მდგომარეობით დანერგილია 62 საბავშვო ბაღსა და 206 საჯარო სკოლაში. ადგილობრივი ორენოვანი დამხმარე მასწავლებლების პროფესიული უნარების გაძლიერების მიზნით გაგრძელდა კვალიფიკაციის ამაღლების პროცესი; გადამზადდა და ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში მოქმედ არაქართულენოვან სკოლებში მივლინებულ იქნა 143 კონსულტანტ-მასწავლებელი. დამატებით, არაქართულენოვანი სკოლების მხარდაჭერის ქვეპროგრამის ფარგლებში ქართული ენის კურსი წარმატებით დაასრულა არაქართულენოვანი სკოლების სხვადასხვა საგნის 167-მა ადგილობრივმა მასწავლებელმა და სკოლების პერსონალმა (51). პროფესიული განათლების სისტემაში სახელმწიფო ენის ინტეგრირებული მოდული უზრუნველყოფს ენობრივი კომპეტენციის განვითარებას პროფესიულ უნარებთან პარალელურად, რაც ხელს უწყობს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის ზრდას. წლის განმავლობაში პროფესიული განათლების სექტორში სტუდენტთა ჩართულობა გაიზარდა დაახლოებით 29%-ით, ხოლო საბაზისო მონაცემთან შედარებით 126%-ით, რაც ცალსახად მიუთითებს პროგრამების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებასა და მზარდ დაინტერესებაზე. აღნიშნული დინამიკა დადებითად აისახება ინდიკატორების გრძელვადიან შესრულებაზე.

ამასთანავე, იდენტიფიცირდა რიგი რისკები, რომლებიც შესაძლოა გავლენას ახდენდეს ინდიკატორების სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის ტემპზე, მათ შორის მუნიციპალიტეტებში კვალიფიციური პედაგოგიური რესურსის არათანაბარი ხელმისაწვდომობა, სწავლების პროცესში რეგულარული ჩართულობის სირთულეები სხვადასხვა ფაქტორების გამო და მონაცემთა შეგროვების პერიოდულობის შეზღუდვები.

სამომავლოდ დაგეგმილია სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამების ხარისხობრივი კომპონენტის შემდგომი გაძლიერება, მათ შორის სწავლების მეთოდოლოგიის განახლება და პედაგოგიური რესურსის განვითარება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ორენოვანი/ბილინგვური განათლების მოდელის გაფართოებასა და მისი შედეგიანობის შეფასებას, ასევე სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამების შესახებ მიზნობრივი საინფორმაციო ღონისძიებების გაძლიერებას. აღნიშნული ნაბიჯები მიზნად ისახავს სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის ტემპის გაძლიერებას და სტრატეგიით განსაზღვრულ ნიშნულებთან თანმიმდევრულ დაახლოებას.

საერთო შეფასებით, 2025 წელს ამოცანა 1.1-ის განხორციელება შეფასებულია როგორც სტრატეგიულ მიმართულებასთან შესაბამისი, შედეგზე ორიენტირებული და მდგრადი პროგრესის დინამიკის მქონე. განხორციელებული ღონისძიებები ქმნის საფუძველს 2027 და 2030 წლებისთვის განსაზღვრულ სამიზნე ნიშნულებთან ეტაპობრივი დაახლოებისთვის, თუმცა სამიზნე მაჩვენებლების სრულფასოვანი მიღწევა დამოკიდებულია ხარისხობრივი კომპონენტის შემდგომ გაძლიერებასა და მონაცემთა მართვის სისტემის ეფექტიანობაზე.

ამოცანა 1.2. სახელმწიფო ენის ცოდნის გაძლიერება ზრდასრულებსა და არაფორმალურ განათლებაში

ამოცანა მიზნად ისახავს ზრდასრული მოსახლეობის სახელმწიფო ენის ცოდნის ამაღლებას, მათ შორის არაფორმალური განათლების მექანიზმების გამოყენებით, რაც შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის გაზრდის, საჯარო სერვისებზე წვდომისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში სრულფასოვანი ჩართულობის მნიშვნელოვანი მნიშვნელოვანი წინაპირობაა.

ამოცანის შედეგის ინდიკატორია ზრდასრულთა რაოდენობა, რომლებმაც წარმატებით დაასრულეს სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამები. ინდიკატორის საბაზისო მაჩვენებელი (2020) შეადგენდა 16713 მსმენელს. 2024 წელს პროგრამა წარმატებით დაასრულა 5500 ბენეფიციარმა, ხოლო 2025 წელს სახელმწიფო ენის სწავლებისა და ინტეგრაციის პროგრამა დაასრულა 5 254-მა მსმენელმა, მათ შორის არიან საჯარო მოხელეები და საბიუჯეტო/კერძო ორგანიზაციებში დასაქმებული პირები, აბიტურიენტები, სტუდენტები, სასულიერო პირები, რეკრუტები და სხვ. აღნიშნული მაჩვენებელი მიუთითებს ზრდასრულთა სეგმენტში პროგრამის სტაბილურ მოთხოვნასა და ხელმისაწვდომობის შენარჩუნებაზე. საბაზისო მაჩვენებელთან შედარებით დინამიკა შეადგენს 155%-იან ზრდას, ხოლო 2024 წელთან შედარებით 4%-იან ცვლილებას, რაც შეფასებულია როგორც ნაწილობრივ შენარჩუნებული დინამიკა ინდიკატორის შესრულების კონტექსტში.

ზრდასრულთათვის სახელმწიფო ენის სწავლება განხორციელდა სხვადასხვა ფორმატში - რეგიონულ სასწავლო ცენტრებში, საჯარო უწყებებსა და სხვა ინსტიტუციურ სივრცეებში, მათ შორის მობილური ჯგუფებისა და

დისტანციური/ჰიბრიდული სწავლების გამოყენებით. აღნიშნულმა მიდგომამ მნიშვნელოვნად გააფართოვა პროგრამის გეოგრაფიული დაფარვა და ხელი შეუწყო მოსახლეობის სხვადასხვა ჯგუფის ჩართულობას. დამატებით, სახელმწიფო ენის სწავლებისა და ინტეგრაციის პროგრამის ფარგლებში დაახლოებით 200 საჯარო მოხელე გადამზადდა, რაც ენობრივი კომპეტენციის გაძლიერებასთან ერთად ზრდის ადმინისტრაციული მომსახურების ხარისხსა და ეფექტიანობას.

ინდიკატორის შესრულების შეფასების დამატებით მტკიცებულებით საფუძველს წარმოადგენს სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივით მომზადებული კვლევა „აზერბაიჯანულენოვან და სომხურენოვან მოსახლეობაში სახელმწიფო ენის ფლობისა და შესწავლის მოტივაციის შესახებ“, რომელიც მომზადდა სახელმწიფო სტრატეგიის შუალედური შეფასების დამხმარე ინსტრუმენტად და მასში ინტეგრირების მიზნით. კვლევაში საბაზისო მონაცემებად გამოყენებულ იქნა 2014 წლის საყოველთაო აღწერის ფარგლებში მიღებული თვითშეფასებითი ინფორმაცია, რომლის მიხედვითაც სამიზნე მუნიციპალიტეტებში არაქართულენოვანი მოსახლეობის მხოლოდ 19% ფლობდა ქართულ ენას ამა თუ იმ დონეზე (სომხურენოვანი მოსახლეობის 25%; აზერბაიჯანულენოვანი მოსახლეობის 13%). კვლევის განახლებული მონაცემებით, აღნიშნული მაჩვენებელი გაიზარდა 67%-მდე (სომხურენოვანი მოსახლეობის შემთხვევაში – 78%-მდე; აზერბაიჯანულენოვანი მოსახლეობის შემთხვევაში – 62%-მდე). წარმოდგენილი დინამიკა ადასტურებს სახელმწიფო ენის ცოდნის გაძლიერების მიმართულებით პოზიტიურ ტენდენციას.

ზემოჩამოთვლილი ღონისძიებები პირდაპირ უკავშირდება ინდიკატორის შესრულებას და ქმნის ზრდასრულთა სეგმენტში სახელმწიფო ენის ცოდნის გრძელვადიანი გაუმჯობესების ინსტიტუციურ საფუძველს. სწავლების მოქნილი ფორმატების გამოყენება და მონაწილეთა მრავალფეროვანი სეგმენტის ჩართულობა ინდიკატორის მდგრადი შესრულების მნიშვნელოვანი ფაქტორია. ინდიკატორის სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის ტემპზე გავლენას შესაძლოა ახდენდეს ზრდასრულთა ნაწილის მხრიდან სწავლების პროცესში რეგულარული ჩართულობის სირთულეები დასაქმების ან სხვა გარემოებების გამო.

სახელმწიფო ენის პოლიტიკის მიმართულებით გამოიკვეთა სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამებზე მოთხოვნის შენარჩუნება და პროგრამების გეოგრაფიული დაფარვის გაფართოება. ზრდასრულთა განათლების პროგრამებში ბენეფიციარების მაღალი ჩართულობა მიუთითებს, რომ სახელმწიფო ენის ცოდნა კვლავ მნიშვნელოვან ფაქტორად აღიქმება როგორც განათლების მიღების, ისე შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის ზრდის თვალსაზრისით.

სამომავლოდ დაგეგმილია სწავლების პროგრამების ხარისხობრივი კომპონენტის გაძლიერება, მოდულების განახლება მონაწილეთა საჭიროებების გათვალისწინებით და ჰიბრიდული/მობილური ფორმატების შემდგომი განვითარება. განსაკუთრებული ყურადღება კვლავ დაეთმობა პროგრამის კურსდამთავრებულთა შედეგების შემდგომ მონიტორინგს, რაც უზრუნველყოფს ინდიკატორის შესრულების ზუსტ და რეგულარულ შეფასებას. ასევე დაგეგმილია

მიზნობრივი საინფორმაციო კამპანიების გაძლიერება ზრდასრულთა იმ სეგმენტებში, სადაც ჩართულობის დონე შედარებით დაბალია.

ამოცანის განხორციელება ასახავს ინდიკატორის მდგრად შესრულებას და კვლევით დადასტურებულ პოზიტიურ დინამიკას.

ამოცანა 2.1. ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში სახელმწიფო ენის პოპულარიზაცია, ფუნქციონირების მხარდაჭერა და გამოყენების ზედამხედველობა

ამოცანა მიზნად ისახავს ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში სახელმწიფო ენის ფუნქციონირების გაძლიერებას, მისი გამოყენების პრაქტიკის გაფართოებასა და კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების შესრულების მხარდაჭერას. აღნიშნული მიმართულება წარმოადგენს სახელმწიფო პოლიტიკის ინსტიტუციური განხორციელების მნიშვნელოვან კომპონენტს და უზრუნველყოფს ენობრივი გარემოს თანმიმდევრულ განვითარებას როგორც საჯარო სექტორში, ისე საზოგადოებრივ სივრცეში.

ქვემო ქართლის, სამცხე-ჯავახეთისა და კახეთის მუნიციპალიტეტებში განხორციელებული ღონისძიებები - საჯარო სექტორის წარმომადგენელთა გადამზადება, საკონსულტაციო შეხვედრები, ცნობიერების ამაღლების ინიციატივები და ენობრივი გარემოს მონიტორინგი -პირდაპირ უკავშირდება ორივე ინდიკატორის შესრულებას და ქმნის სახელმწიფო ენის ფუნქციონირების გრძელვადიანი ინსტიტუციური გაუმჯობესების საფუძველს.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორია** სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამაში ჩართული საჯარო სექტორის წარმომადგენელთა რაოდენობა. აღნიშნული ინდიკატორი ასახავს საჯარო ადმინისტრაციაში ენობრივი კომპეტენციის გაძლიერების მასშტაბს და წარმოადგენს მოქალაქეებთან კომუნიკაციის ხარისხის გაუმჯობესების მნიშვნელოვან ფაქტორს. 2025 წლის საანგარიშო პერიოდში სახელმწიფო ენის სწავლებისა და ინტეგრაციის პროგრამაში ჩართულმა 221-მა საჯარო მოხელემ წარმატებით დაასრულა შესაბამისი კურსი. საბაზისო მაჩვენებელთან (26% შემცირება) და 2024 წლის მონაცემებთან შედარებით დინამიკა შეადგენს 22%-იან ცვლილებას (შემცირებას), რაც შეფასებულია როგორც ნაწილობრივ შემცირებული ტენდენცია ინდიკატორის შესრულების კონტექსტში. აღნიშნული ჩართულობა მიუთითებს საჯარო სექტორში სახელმწიფო ენის ცოდნის გაძლიერების საჭიროების აუცილებლობაზე და პროგრამის მიმართ ინტერესის შენარჩუნებაზე, რაც თავის მხრივ ადმინისტრაციული მომსახურების ხარისხზე დადებითად აისახება.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორი** უკავშირდება საჯარო საქმისწარმოებაში, ბილბორდებზე, წარწერებსა და დასახელებებზე სახელმწიფო ენის გამოყენების შეფასებას. ინდიკატორი ეფუძნება მონიტორინგის შედეგებს და ასახავს

სახელმწიფო ენის კანონმდებლობით განსაზღვრული ნორმების დაცვის ხარისხს საჯარო და საზოგადოებრივ სივრცეში. აღნიშნული მიმართულებით განხორციელდა გარეწარწერების ანალიზი ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში: მარნეულში, გარდაბანში, ახალქალაქში, ახალციხეში და ნინოწმინდაში. მოკვლეული და კლასიფიცირებული იქნა გარე საინფორმაციო და სარეკლამო წარწერები, ასევე შიდა სივრცეში განთავსებული საინფორმაციო მასალები. ჩატარებული ანალიზის მიხედვით, შემთხვევების 75%-ში დაცულია საქართველოს კანონის „სახელმწიფო ენის შესახებ“ და საქართველოს კანონის „რეკლამის შესახებ“ მოთხოვნები, რაც წინა წელთან (70%) შედარებით გაუმჯობესებულ მაჩვენებელს წარმოადგენს. აღნიშნული ზრდა მიუთითებს სახელმწიფო ენის გამოყენების პრაქტიკის გაუმჯობესებაზე, რაც ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში ქმნის ქართული ენის ფუნქციონირების მდგრადი განმტკიცების საფუძველს.

მიუხედავად პოზიტიური დინამიკისა, ცალკეულ შემთხვევებში კვლავ ფიქსირდება შეუსაბამობები, რაც საჭიროებს დამატებით საზედამხედველო, საკონსულტაციო და ცნობიერების ამაღლებაზე ორიენტირებულ სამუშაოებს. საერთო ჯამში, ინდიკატორის დინამიკა ცხადყოფს სახელმწიფო ენის გამოყენების კულტურის განმტკიცების ტენდენციას, თუმცა სამიზნე მაჩვენებლების სრულად მიღწევა დამოკიდებულია ზედამხედველობისა და პრევენციული მექანიზმების შემდგომ გაძლიერებაზე. ინდიკატორების სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის ტემპზე შესაძლოა გავლენას ახდენდეს საჯარო სექტორში კადრების როტაცია, რაც საჭიროებს რეგულარულ გადამზადებას, აგრეთვე კერძო სექტორში სახელმწიფო ენის გამოყენების მოთხოვნების შესახებ ცნობიერების არასაკმარისი დონე.

სამომავლოდ დაგეგმილია საჯარო სექტორის წარმომადგენელთა გადამზადების პროგრამების გაფართოება, მონიტორინგის სისტემის კიდევ უფრო გაძლიერება და კერძო სექტორთან მიზნობრივი კომუნიკაციის გაგრძელება, რაც ხელს შეუწყობს სახელმწიფო ენის გამოყენების პრაქტიკის შემდგომ სრულყოფასა და ნორმების ეფექტიან აღსრულებას.

ამოცანა 3.1. სკოლამდელ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და ხარისხის უზრუნველყოფა

ამოცანით გათვალისწინებული ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში სკოლამდელ განათლებაზე ხელმისაწვდომობის ზრდა და საგანმანათლებლო პროცესის ხარისხობრივი სტანდარტების განმტკიცება, მნიშვნელოვანია სახელმწიფო ენის ადრეული შესწავლისა და განათლების თანასწორი შესაძლებლობების უზრუნველსაყოფად.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორი** - ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში სკოლამდელ დაწესებულებებში ჩართულობის მაჩვენებლის თანაფარდობა ეროვნულ მაჩვენებელთან - ასახავს სკოლამდელი განათლების ხელმისაწვდომობის დონეს და რეგიონულ სხვაობებს ეროვნული საშუალო მაჩვენებლის მიმართ. საანგარიშო პერიოდში შესაბამის

მუნიციპალიტეტებში ჩართულობის მაჩვენებელი შეადგენდა დაახლოებით 30-35%-ს, ხოლო ეროვნული მაჩვენებელი – 70%. წინა წელთან შედარებით დაფიქსირდა მცირედით გაუმჯობესება (25% ჩართულობა), რაც მიუთითებს ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების მიმართულებით პოზიტიურ დინამიკაზე და რეგიონულ სხვაობათა ეტაპობრივ შემცირებაზე.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორია** არაქართულენოვანი სკოლამდელი დაწესებულებების რაოდენობა, სადაც დანერგილია ორენოვანი სკოლამდელი განათლების სტანდარტები და მეთოდика. 2025 წლის მდგომარეობით ორენოვანი სკოლამდელი განათლების სტანდარტები დანერგილია 80-დან 62 არაქართულენოვან სკოლამდელ დაწესებულებაში, რაც ხაზს უსვამს პროგრამის მასშტაბურ გავრცელებასა და წინა წელთან შედარებით (34) 82%-თ ზრდას წარმოადგენს. დაფიქსირებული პროგრესის მიუხედავად, გამოწვევად რჩება კვალიფიციური ორენოვანი კადრების თანაბარი ხელმისაწვდომობა, რაც გავლენას ახდენს ინდიკატორების შესრულების ტემპზე. ორენოვანი მოდელის სრული მასშტაბით, ყველა მოქმედ არაქართულენოვან საბავშვო ბაღში დანერგვის მიზნით მიმდინარეობს დამატებითი ბილინგვური სპეციალისტების შერჩევა.

სკოლამდელი განათლების მიმართულებით განხორციელებული აქტივობები პირდაპირ იყო მიმართული აღნიშნული ინდიკატორების გაუმჯობესებაზე და მიზნად ისახავდა როგორც ბილინგვური პროგრამის არეალის გაფართოებას, ისე ადამიანური რესურსის გადამზადებას და მშობელთა ცნობიერების ამაღლებას */გადამზადდა 103 ბილინგვური მასწავლებელი და შემუშავდა მშობლიურენოვანი და ქართულენოვანი რესურსები/*. სკოლამდელ განათლებაზე ხელმისაწვდომობა და ორენოვანი სტანდარტების დანერგვა საერთო პოზიტიური დინამიკით ხასიათდება, რაც ცალსახად მიუთითებს სისტემური ინტერვენციების ეფექტიანობასა და განათლების ადრეულ საფეხურზე ხარისხის გაძლიერების მიმართულებით ეტაპობრივ წინსვლაზე.

ამოცანა 3.2. ხარისხიანი ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

ამოცანა მიზნად ისახავს ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში ხარისხიანი ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას, მათ შორის ორენოვანი განათლების მოდელის სისტემურ დანერგვასა და საგანმანათლებლო სტანდარტების განმტკიცებას.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორია** არაქართულენოვანი სკოლების კლასების წილი, სადაც დანერგილია ორენოვანი განათლება. 2025-2026 სასწავლო წლისათვის ორენოვანი პროგრამა ხორციელდება 206 არაქართულენოვან საჯარო სკოლაში/სექტორზე (88%). მიმდინარეობს სამუშაოები ყველა არაქართულენოვანი სკოლის/სექტორის ბილინგვური განათლების პროგრამაში ჩართვის მიზნით, რაც მიუთითებს მოდელის ეტაპობრივ სრულმასშტაბიან გავრცელებაზე. უფრო კონკრეტულად, შედეგის ინდიკატორთან მიმართებაში უნდა აღინიშნოს, რომ 2021-2022 სასწავლო წელს პროგრამა პირველად დაინერგა I კლასში, ხოლო საანგარიშო პერიოდისთვის - 2025 წლისთვის იმავე მოსწავლეებმა

მიაღწიეს VI კლასს, რაც ნიშნავს, რომ ორენოვანი სწავლება ეტაპობრივად გადადის საბაზო საფეხურზე. 2026-2027 სასწავლო წლიდან დაგეგმილია პროგრამის გაფართოება საბაზო საფეხურის კლასებზე, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის ინდიკატორის მოცვას და გავლენას.

ბილინგვური განათლება ამ ეტაპზე დაწყებით საფეხურზე იწერება ხუთ საგანში. პროგრამის ხარისხობრივი უზრუნველყოფის მიზნით გადამზადდა 206 სკოლის 770 ბილინგვური სწავლების სპეციალისტი, შემუშავდა შესაბამისი სასწავლო პროგრამები, მომზადდა სახელმძღვანელოები და სპეციალური საგანმანათლებლო რესურსები II-VI კლასების მოსწავლეებისათვის. აღნიშნული ღონისძიებები მიუთითებს არა მხოლოდ რაოდენობრივ, არამედ ხარისხობრივ გაძლიერებაზე და უზრუნველყოფს ორენოვანი მოდელის ინსტიტუციურ კონსოლიდაციას.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორია** ავტორიზებული საჯარო სკოლების წილის ზრდა, რომლებიც ახორციელებენ არაქართულენოვან (სომხურ და აზერბაიჯანულ) პროგრამებს. 2025 წლის მდგომარეობით საქართველოში ერთადერთი ავტორიზებული საჯარო სკოლა, რომელიც ახორციელებს არაქართულენოვან (აზერბაიჯანულენოვან) საგანმანათლებლო პროგრამას, არის სსიპ - საგარეჯოს მუნიციპალიტეტის სოფელ მულანლოს საჯარო სკოლა. აღნიშნული გარემოება მიუთითებს, რომ არაქართულენოვანი პროგრამების ავტორიზაციის მიმართულებით პროგრესი არ ფიქსირდება. ავტორიზაციის პროცესის გაფართოება მნიშვნელოვნად უკავშირდება სასწავლო პროცესის ხარისხის უზრუნველყოფას, საგანმანათლებლო რესურსების შესაბამისობას ეროვნულ სტანდარტებთან და ადმინისტრაციული მართვის სისტემის გაძლიერებას. შესაბამისად, ინდიკატორის გაუმჯობესება დამოკიდებულია შესაბამისი პედაგოგიური კადრების მომზადებაზე, ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე და პროცესების ადმინისტრირების ეფექტურობაზე. ასევე, მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება ეროვნული საგანმანათლებლო სტანდარტების შესაბამისი სასწავლო რესურსების განვითარებას.

ამასთანავე, ხარისხის უზრუნველყოფის კომპონენტის გაძლიერების ფარგლებში გაგრძელდა საგამოცდო მასალებისა და შეფასების ინსტრუმენტების განვითარება. ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე აზერბაიჯანულ და სომხურენოვანი აბიტურიენტებისთვის ზოგადი უნარების საგამოცდო ტესტების მშობლიურ ენაზე თარგმნა უზრუნველყოფილია ყოველწლიურად. ჩატარდა საცდელი ტესტირება, რომლის დავალებები ითარგმნა აზერბაიჯანულ და სომხურ ენებზე და განახლდა დავალებათა ბანკი აღნიშნულ ენებზე. ასევე, 2025 წელს უფროსი სპეციალური მასწავლებლის გამოცდა პირველად ითარგმნა აზერბაიჯანულ, სომხურ და რუსულ ენებზე და ჩატარდა წლის განმავლობაში ორჯერ, რაც ადასტურებს შეფასების სისტემის ინკლუზიურობის გაძლიერებას.

მოთხოვნის შესაბამისად განსაზღვრულ საჯარო სკოლებში მიმდინარეობს მცირერიცხოვანი ეთნიკური უმცირესობებისთვის მშობლიური ენების სწავლება (უდიური, ხუნძური, ჩეჩნური, ოსური და ასურული ენები) ყვარლის, მცხეთის, ახმეტის და ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტების შესაბამის სკოლებში. აღნიშნული

პრაქტიკა უზრუნველყოფს კულტურული მრავალფეროვნების მხარდაჭერას ზოგადი განათლების სისტემაში.

დაფიქსირებული პროგრესის მიუხედავად, გამოწვევად რჩება კვალიფიციური ბილინგვური პედაგოგების ხელმისაწვდომობა და არაქართულენოვანი პროგრამების ავტორიზაციის პროცესის გაფართოება, რაც გავლენას ახდენს ინდიკატორების შესრულების ტემპზე.

ორენოვანი განათლების ეტაპობრივი გავრცელება, პედაგოგიური რესურსის გაძლიერება და შეფასების სისტემის განვითარება მიუთითებს ზოგადი განათლების ხარისხობრივი კომპონენტის განმტკიცებაზე ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში. აღნიშნული დინამიკა ასახავს სისტემური ინტერვენციების შედეგიანობას და ქმნის პირობებს პროგრამის შემდგომი გაფართოებისთვის.

ამოცანა 3.3: ეთნიკური უმცირესობების მხარდაჭერა პროფესიული და უმაღლესი განათლების მისაღებად

ამოცანის მიზანია ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის პროფესიულ და უმაღლეს განათლებაზე ხელმისაწვდომობის გაფართოება სპეციალური პროგრამებისა და მხარდაჭერის მექანიზმების მეშვეობით, რაც განათლების თანასწორობის უზრუნველყოფასა და შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობის გაძლიერებას ემსახურება.

ამოცანის **შედეგის ინდიკატორია** ეთნიკური უმცირესობებისთვის განკუთვნილი სხვადასხვა პროგრამების ფარგლებში პროფესიულ და უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში ჩარიცხულ სტუდენტთა რაოდენობა.

პროფესიული ორიენტაციის მხარდასაჭერად არაქართულენოვან სკოლებში გაგრძელდა საორიენტაციო და სასერტიფიკაციო კურსები, რაც მიზნად ისახავს პროფესიული განათლების პოპულარიზაციასა და მონაწილეობის ზრდას. ჯამში პროფესიული უნარების სააგენტოს მიერ 59 არაქართულენოვან ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში განხორციელდა პროფესიული უნარების განვითარებაზე ორიენტირებული კურსები.

2025 წელს „1+4 საგანმანათლებლო პროგრამაზე“ ჩაირიცხა 1624 პირი, რაც 2020 წელთან შედარებით 36%-იან ზრდას წარმოადგენს. აღნიშნული დინამიკა მიუთითებს პროგრამის მიმართ მზარდ ინტერესსა და უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის გაფართოებაზე ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის. პროფესიული განათლების მიმართულებით, 2025 წელს სომხურ, რუსულ ან აზერბაიჯანულ ენაზე ჩატარებული პროფესიული

ტესტირების/შერჩევის საფუძველზე, საგაზაფხულო და საშემოდგომო მიღებების ფარგლებში სწავლის უფლება მოიპოვა 627 პირმა. ენობრივი ბარიერის შემცირების აღნიშნული მექანიზმი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პროფესიულ განათლებაში ჩართულობის ზრდაში.

ინდიკატორის შესრულებას დამატებით ამყარებს ფინანსური მხარდაჭერის გაფართოება. 2025-2026 სასწავლო წლიდან „ქართულ ენაში მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამაზე“ ჩარიცხული სტუდენტების სახელმწიფო სასწავლო გრანტით დაფინანსებისთვის განსაზღვრული თანხა გაორმაგდა. ასევე გაიზარდა ზოგადი უნარების აზერბაიჯანულენოვანი და სომხურენოვანი ტესტების შედეგების საფუძველზე ჩარიცხულ სტუდენტთა დაფინანსების მოცულობა თითოეული მიმართულებით 900 000 ლარამდე. აღნიშნული გადაწყვეტილებები პირდაპირ ზრდის პროგრამებში ჩართვის მოტივაციას და ინდიკატორის მდგრად შესრულებას. პროგრამების პოპულარიზაციის მიზნით ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები 85 არაქართულენოვან საჯარო სკოლაში (51 აზერბაიჯანულენოვანი და 34 სომხურენოვანი), რაც მიზნად ისახავდა აბიტურიენტების ინფორმირებულობის გაზრდას და ჩარიცხვის მაჩვენებლის გაუმჯობესებას.

2025 წლის მონაცემები მიუთითებს, რომ პროფესიულ და უმაღლეს განათლებაში ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობა მზარდი ტენდენციით ხასიათდება. მხარდაჭერის მექანიზმების გაფართოება, ენობრივი ბარიერის შემცირება და დაფინანსების ზრდა ქმნის პირობებს ინდიკატორის შემდგომი გაუმჯობესებისთვის.

ამოცანა 4.1: განათლების მიღმა დარჩენილი ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი პირების (შშმ და ბოშები) საგანმანათლებლო შესაძლებლობების რეალიზების ხელშეწყობა

ამოცანის მიზანია განათლების მიღმა დარჩენილი ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი პირების, მათ შორის შშმ და ბოშათა თემის წარმომადგენელი ბავშვების, საგანმანათლებლო შესაძლებლობების რეალიზების ხელშეწყობა და მათი ჩართვის უზრუნველყოფა სავალდებულო განათლების სისტემაში.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორია** განათლების მიღმა დარჩენილი შშმ ბავშვების რაოდენობა. „სკოლის მიღმა დარჩენილი ბავშვების მონიტორინგის სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში 2025 წელს იდენტიფიცირდა 533 ბავშვი, რომელთა შემთხვევაში მძიმე და მრავლობითი დარღვევების გამო ზოგადი განათლების საფეხურზე ჩართვა გართულებულია. საბაზისო მაჩვენებელთან შედარებით ცვლილება 12% შეადგენს, რაც შემცირების დინამიკაზე მიუთითებს.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორია** სავალდებულო განათლების პროგრამებში ჩართული ბოშათა თემის წარმომადგენელი ბავშვების რაოდენობა. 2025 წლის მონაცემებით, 11 საჯარო სკოლაში ჩართულია დაახლოებით 116 ბოშა. 2024 წელთან შედარებით ცვლილება შეადგენს 170 მოსწავლეს, რაც მიუთითებს 59% კლების ტენდენციაზე.

მიუხედავად არსებული დინამიკისა, გამოწვევად რჩება როგორც მძიმე მდგომარეობის მქონე შშმ ბავშვების ინტეგრაციის უზრუნველყოფა, ისე ბოშათა თემის წარმომადგენელი მოსწავლეების განათლების უწყვეტობის მხარდაჭერა. ინდიკატორების მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებები არ იძლევა სასურველ პროგრესს, რადგან სამიზნე ნიშნულებთან სრულად დაახლოებისთვის საჭიროა უფრო ინტენსიური და განგრძობითი ინტერვენციები.

ამოცანა 5.1. მმართველობის და თვითმმართველობის განხორციელების პროცესებში ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობის ხელშეწყობა

ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობის გაძლიერება მმართველობისა და თვითმმართველობის განხორციელების პროცესებში გათვალისწინებულია, მათ შორის საზოგადოებრივი საკონსულტაციო მექანიზმების განვითარებისა და საჯარო მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლების გზით, რაც, თავის მხრივ, ადმინისტრაციული უნარების გაძლიერებასა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ინსტიტუციური ეფექტიანობის ზრდას ემსახურება.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორი** - საზოგადოებრივ საკონსულტაციო მექანიზმებში ჩართულ პირთა რაოდენობა ასახავს მუნიციპალურ და რეგიონულ დონეზე სამოქალაქო მონაწილეობის გაძლიერების მასშტაბს. საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული აქტივობები ადასტურებს ადგილობრივი თვითმმართველობების მხრიდან მოსახლეობის სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფის წარმომადგენლებთან ინტენსიურ კომუნიკაციას და კონსულტაციებს, ასევე ადგილობრივი საჭიროებების იდენტიფიცირებისა და განხილვებში/გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მათი ჩართულობის უზრუნველყოფას. ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორი** უკავშირდება ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში საჯარო მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლებას. 2025 წელს სსიპ-ზურაბ ჟვანიას სახელობის სახელმწიფო ადმინისტრირების სკოლის საჯარო მართვისა და ადმინისტრირების პროგრამის ფარგლებში გადამზადდა დმანისის, ბოლნისისა და გარდაბნის მუნიციპალიტეტების მერიების 23 თანამშრომელი. საჯარო მოხელეთა პროფესიული განვითარების მიმართულებით განხორციელებული ღონისძიებები წარმოადგენს მმართველობით პროცესებში ხარისხობრივი კომპონენტის გაძლიერებისაკენ მიმართულ ნაბიჯს, თუმცა ინდიკატორის შემდგომი გაუმჯობესება დამოკიდებულია გადამზადების პროგრამების მასშტაბის ზრდაზე.

ამოცანა 5.2: ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისათვის აქტიური და პასიური საარჩევნო უფლების ეფექტიანი რეალიზების მექანიზმების განვითარება

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორი** ასახავს საარჩევნო პროცესებში ეთნიკური უმცირესობების ჩართულობის ხელშეწყობისთვის გამოყენებული მექანიზმების რაოდენობას. 2025 წლის საანგარიშო პერიოდში საარჩევნო

ადმინისტრაციამ განახორციელა საინფორმაციო კამპანია (მათ შორის სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე), რომლის ფარგლებში: შეიქმნა და სამ ენაზე (ქართული, სომხური, აზერბაიჯანული) გავრცელდა 18 ვიდეორგოლი; ითარგმნა 18 ინსტრუქცია და 3 სახელმძღვანელო; ქართულ, სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე მომზადდა და გავრცელდა სხვადასხვა ტიპის საინფორმაციო/საცნობარო მასალა; დამუშავდა 99 საინფორმაციო სიახლე; შეიქმნა სპეციალური ბანერი „ელექტრონული არჩევნები 2025“. გარდა ამისა, განხორციელდა საგანმანათლებლო პროექტები როგორც ამომრჩეველთა, ისე საარჩევნო ადმინისტრაციის წარმომადგენელთა ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით. კერძოდ, პროექტი „არჩევნები და ელექტრონული ტექნოლოგიები“, რომლის ფარგლებში ჩატარდა 358 კურსი (მათ შორის 50 ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში), 4 861 ბენეფიციარის მონაწილეობით, მათგან 616 - სამიზნე რეგიონებიდან; პროექტი - „საარჩევნო ადმინისტრატორის კურსები“, რომელშიც ჩაერთო 10 079 მოქალაქე, მათ შორის 1 555 ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებული მუნიციპალიტეტებიდან; პროექტი „არჩევნები და ახალგაზრდა ამომრჩეველი“, 7 604 მოსწავლის ჩრთულობით, მათ შორის 1 166 - სამიზნე მუნიციპალიტეტებიდან. აღნიშნული ღონისძიებები მიუთითებს ჩართულობის ხელშემწყობი მექანიზმების გაფართოებასა და მრავალფეროვნებაზე, შესაბამისად ამოცანის შედეგის ინდიკატორით გათვალისწინებული 6 მექანიზმი გადაჭარბებით ამოქმედდა.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორი** ასახავს ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში მცხოვრებ ამომრჩეველთა აქტივობის მაჩვენებლის თანაფარდობას ეროვნულ მაჩვენებელთან. 2025 წლის მონაცემებით აღნიშნულ მუნიციპალიტეტებში ამომრჩეველთა აქტივობა შეადგენდა 45,05 %-ს, ხოლო საერთო ეროვნული მაჩვენებელი 41,08 %-ს. სხვაობა შეადგენს 3,97% პროცენტულ პუნქტს, რაც მიუთითებს, რომ აქტივობის მაჩვენებელი პრაქტიკულად არ განსხვავდება ეროვნული მაჩვენებლისგან.

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული საინფორმაციო და სასწავლო ინტერვენციები, მასალების გავრცელება ეთნიკური უმცირესობების ენებზე და საარჩევნო ადმინისტრაციის კადრების გადამზადება ხელს უწყობს როგორც აქტიური, ისე პასიური საარჩევნო უფლების რეალიზაციის პირობების გაუმჯობესებას.

2025 წლის მონაცემები მიუთითებს, რომ ჩართულობის ხელშემწყობი მექანიზმების მასშტაბი გაზრდილია და ამომრჩეველთა აქტივობა შენარჩუნებულია ეროვნულ მაჩვენებელთან თანაბარ დონეზე, რაც ასახავს საარჩევნო პროცესში ეთნიკური უმცირესობების მონაწილეობის სტაბილურ დინამიკას.

ამოცანა 6.1: ეთნიკური უმცირესობების ენებზე მედიაპროდუქტების ხარისხის გაუმჯობესება

ამოცანა მიზნად ისახავს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას მშობლიურ და სახელმწიფო ენაზე, მათ შორის მრავალენოვანი მედიაპროდუქტების წარმოებისა და გავრცელების გზით.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორი** ასახავს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისათვის მშობლიურ და სახელმწიფო ენაზე წარმოებული პროგრამებისა და ბეჭდვითი მედიის რაოდენობას. გაგრძელდა ყოველკვირეული სომხურენოვანი და აზერბაიჯანულენოვანი გაზეთების - „ვრასტანის“ (50 ნომერი, 3 500 ტირაჟი) და „გურჯისტანის“ (50 ნომერი, 2 500 ტირაჟი) გამოცემა და გავრცელება როგორც თბილისში, ისე ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში. აღსანიშნავია, გაზეთ „გურჯისტანის“ თემატიკის გაფართოება, ახალი რუბრიკების დამატება, ასევე ფეისბუკ გვერდის შექმნა და ამოქმედება; „გურჯისტანის“ ელექტრონული ვერსიის შექმნა ინიცირებულია.

ამასთანავე, წინა წელთან შედარებით გაზეთების სახელმწიფო დაფინანსება გაიზარდა 10%-ით და თითოეული გამოცემისთვის განისაზღვრა 110 000 ლარი წლიურად, რაც მიუთითებს მედია მხარდაჭერის მდგრადობაზე და ხარისხის უზრუნველყოფის ინსტიტუციურ გაძლიერებაზე.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორი** უკავშირდება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი მსჯავრდებულების უზრუნველყოფას მათთვის გასაგებ ენაზე არსებული ბეჭდვითი მედიითა და შესაბამისი სახელმწიფო მაუწყებლობით. საანგარიშო პერიოდში პენიტენციურ დაწესებულებებს მიეწოდა სულ 2 182 ერთეული ბეჭდური მედია სომხურ და აზერბაიჯანულ ენებზე. გარდა ამისა, ბრალდებულ/მსჯავრდებულები უზრუნველყოფილნი არიან 8 ენაზე მაუწყებლობით, რაც უზრუნველყოფს ინფორმაციის მრავალენოვან ხელმისაწვდომობას თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებებში.

ამოცანა 6.2 მედიაწიგნიერების განვითარების მხარდაჭერა

2025 წელს პროგრესი მკაფიოდ აისახა ამოცანის შედეგების პირველ და მეორე ინდიკატორებთან მიმართებით. **პირველი ინდიკატორის** - მედიის წარმომადგენლების ინფორმირების გაუმჯობესების შესრულება მიზნობრივად იყო უზრუნველყოფილი თემატური საინფორმაციო და საგანმანათლებლო აქტივობებით. კერძოდ, აღნიშნული აქტივობები მიმართული იყო მედიაწიგნიერების, დეზინფორმაციის ამოცნობისა და ინფორმაციის სანდოობის შეფასების უნარების გაძლიერებისკენ. ამასთან, გაფართოვდა სამიზნე აუდიტორია – ახალგაზრდებთან ერთად ტრენინგებში ჩაერთვნენ პედაგოგები და საჯარო მოხელეები, რაც ინსტიტუციური გავლენის ზრდაზე და უფრო სისტემურ მიდგომაზე მიუთითებს.

ამოცანის შედეგის **მეორე ინდიკატორი** - დეზინფორმაციის გავრცელების პრევენციის მიზნით მოსახლეობის ინფორმირების გაუმჯობესება - ცნობიერების ამაღლების მიზნობრივი ღონისძიებების მეშვეობით შესრულდა. პროექტის „სამოქალაქო ინტეგრაციის სკოლა“ ფარგლებში 2025 წელს ორი სამდღიანი ტრენინგ-სემინარი ჩატარდა, რომელშიც ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებული რეგიონებიდან მონაწილეობა 70-მდე ბენეფიციარმა (ქალები და ახალგაზრდები) მიიღო. აღსანიშნავია, რომ სკოლის შინაარსობრივი კომპონენტი მნიშვნელოვნად გაღრმავდა, თემატიკა გაფართოვდა და მოიცვა არა მხოლოდ სამოქალაქო თანასწორობა, მედიაწიგნიერება და ევროკავშირთან ინტეგრაცია, არამედ ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამები. ტრენინგები ასევე გამდიდრდა პრაქტიკული სავარჯიშოებით, ინტერაქტიული დავალებებითა და თამაშებით, რამაც სწავლების პროცესი კიდევ უფრო ეფექტიანი და უნარებზე ორიენტირებული გახადა.

თუ 2024 წელს განხორციელებული ტრენინგ-სემინარები, ძირითადად ორიენტირებული იყო ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდების სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლებასა და მათი ჩართულობის გაძლიერებაზე, საანგარიშო პერიოდში, პროგრამის განხორციელება ხარისხობრივად ახალ ეტაპზე გადავიდა და უფრო შედეგსა და ინდიკატორებზე ორიენტირებული გახდა. აქტივობები პირდაპირ დაუკავშირდა ამოცანის კონკრეტულ შედეგებს, როგორცაა, მედიის წარმომადგენლების ინფორმირების გაუმჯობესება და დეზინფორმაციის პრევენციის მიზნით მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება. საანგარიშო პერიოდში თემატური საინფორმაციო და საგანმანათლებლო ღონისძიებები ფოკუსირებული გახდა მედიაწიგნიერების გაღრმავებაზე, დეზინფორმაციის ამოცნობასა და ინფორმაციის სანდოობის შეფასების უნარების განვითარებაზე. ამრიგად, 2025 წელს პროგრამა უფრო მიზნობრივი, გაზომვადი გახდა.

ამოცანა 7.1: ცნობიერების ამაღლება ადამიანის უფლებების, სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის პოლიტიკის შესახებ

ამოცანის მიზანია, ქალთა და ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლების სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლება ადამიანთა უფლებებისა, სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებზე, მათ შორის ქალთა უფლებების, ოჯახური ძალადობისა და ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის თემებზე.

ამოცანის შედეგის **პირველი ინდიკატორი**, რომელიც ითვალისწინებს ქალთა უფლებების, ადრეულ ქორწინებისა და ოჯახურ ძალადობის საკითხებზე ცნობიერების ამაღლების აქტივობებსა და მათში ჩართულ მონაწილეთა რაოდენობის ზრდას, ძირითადად, მიზნობრივი საინფორმაციო კამპანიების საშუალებით განხორციელდა. თუ წინა საანგარიშო წელს ინდიკატორის შესრულება, ძირითადად, ფოკუსირებული იყო ანტიდისკრიმინაციული პოლიტიკის გაძლიერებაზე, სახელმწიფო სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდაზე და ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში პროფესიული უნარების გაძლიერებასა და თემატური ცნობიერების ამაღლებაზე,

საანგარიშო პერიოდში, შეინიშნება როგორც აქტივობების მასშტაბის, ისე გეოგრაფიული დაფარვისა და სამიზნე ჯგუფების გაფართოების მკაფიო პროგრესი. ქალთა უფლებების, ადრეული ქორწინებისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე ტრენინგები და შეხვედრები ჩატარდა თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფლებში, სადაც 250-მდე პირი ჩაერთო. კახეთის ხუთ მუნიციპალიტეტში გაიმართა 20 შეხვედრა 400 ბენეფიციარის მონაწილეობით. ტრეფიკინგის წინააღმდეგ 40-ზე მეტი საინფორმაციო შეხვედრა ჩატარდა, რომლებშიც 1100-ზე მეტი ადამიანი მონაწილეობდა, მათ შორის 150-ზე მეტი ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი. დამატებით, 3500-ზე მეტი საინფორმაციო ბროშურა გავრცელდა. აღნიშნული მონაცემები მიუთითებს, რომ 2025 წელს პირველი ინდიკატორი არა მხოლოდ შესრულდა, არამედ მნიშვნელოვნად გაფართოვდა როგორც რაოდენობრივი, ისე შინაარსობრივი თვალსაზრისით.

ამოცანის **მეორე ინდიკატორი** გულისხმობს ადამიანის უფლებების, სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკისა და საქართველოს ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის შესახებ ცნობიერების ამაღლების კამპანიებში ჩართული პირების რაოდენობის ზრდას. აღნიშნულის ფარგლებში, სპეციალური **პენიტენციური სამსახურის 190 თანამშრომელმა** გაიარა შესაბამისი ტრენინგი, ხოლო საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სამართალდამცავი ორგანოების 300-მდე წარმომადგენელმა გაიარა გადამზადება დისკრიმინაციის ნიშნით შეუწყნარებლობის მოტივით ჩადენილ დანაშაულებთან დაკავშირებით; პოლიციელთა საბაზისო მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში დისკრიმინაციის ნიშნით შეუწყნარებლობის მოტივით ჩადენილი დანაშაულის თემატიკაზე გადამზადდა 472 მსმენელი. საანგარიშო პერიოდში ნინოწმინდაში, ახალქალაქსა და ახალციხეში ჯამში 27 შეხვედრა გაიმართა, სადაც 1000-ზე მეტი ადამიანი მონაწილეობდა. შინაგან საქმეთა სამინისტრომ განახორციელა ბავშვთა ასაკში ქორწინების წინააღმდეგ საინფორმაციო კამპანია **„ნუ წაართმევ ბავშვობას“**, რომელშიც მონაწილეობდნენ ასევე ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლები. კახეთის რეგიონში ჩატარებულ 20 საინფორმაციო შეხვედრაში ჩაერთო 400-მდე მოქალაქე. მუნიციპალიტეტებისა და სამხარეო ადმინისტრაციების დონეზე გამართულ შეხვედრებში საერთო ჯამში მონაწილეობა მიიღო 1600-მდე მოქალაქემ. „სოფლის განვითარების პროგრამის“ ფარგლებში 20 სოფელში 227 ქალი ჩაერთო. მარნეულის მუნიციპალიტეტში „ქალთა ოთახის“ ფორმატში და 16-დღიანი კამპანიის ფარგლებში გაიმართა დამატებითი შეხვედრები. ასევე განხორციელდა 5 ღონისძიება ევრო-ატლანტიკური ინტეგრაციის თემაზე, 100-მდე ბენეფიციარის მონაწილეობით. თუ 2024 წელს ევროინტეგრაციის თემაზე 2000-მდე მოქალაქე იყო ჩართული 50 ღონისძიების ფარგლებში, 2025 წელს აქცენტი უფრო მიზნობრივ, თემატურად გაღრმავებულ და კონკრეტულ სამიზნე ჯგუფებზე მორგებულ შეხვედრებზე გადავიდა.

მთლიანობაში, წინა საანგარიშო წელთან შედარებით, 2025 წელი გამოირჩევა სისტემურობით, თემატურად უფრო ფოკუსირებული ინტერვენციებით, კონკრეტულ სამიზნე ჯგუფებში მონაწილეთა რაოდენობის ზრდითა და უწყებათაშორისი თანამშრომლობის გაღრმავებით. ორივე წლის მონაცემები ადასტურებს ინდიკატორებით განსაზღვრული მიზნების შესრულებას, თუმცა 2025 წელს

აშკარად იკვეთება რაოდენობრივი ზრდა, გეოგრაფიული გაფართოება და სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლების პროცესის უფრო მდგრადი და სტრუქტურირებული განხორციელება.

ამოცანა 7.2: მართლმსაჯულების სისტემისა და სამართალდამცავი ორგანოების მექანიზმებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა, ხარისხიანი იურიდიული დახმარების უზრუნველყოფა

ამოცანის მიზანია, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის მართლმსაჯულების სისტემასა და სამართალდამცავი ორგანოების მექანიზმებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და მათთვის ხარისხიანი იურიდიული დახმარების უზრუნველყოფა. ამოცანის ინდიკატორი ითვალისწინებს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებისთვის ეროვნულ სასამართლოებსა და სამართალდამცავ ორგანოებზე ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე აღსანიშნავია, რომ ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ბრალდებულებისა და მსჯავრდებულებისთვის უზრუნველყოფილი იყო თარჯიმნის მხარდაჭერა პენიტენციურ დაწესებულებებში, რაც სასამართლო და ადმინისტრაციულ პროცესებში მათი ეფექტიანი მონაწილეობის მნიშვნელოვანი წინაპირობაა. კერძოდ, 2025 წელს მე-15-ე და მე-17-ე პენიტენციურ დაწესებულებებში ოთხი ტრენინგი ჩატარდა, სადაც მონაწილეებს მათთვის გასაგებ ენაზე მიეწოდათ ინფორმაცია უფლებებისა და მოვალეობების შესახებ. თუ 2024 წელს ინფორმირება, ძირითადად, მიღება-განთავსებისა და საინფორმაციო მასალების მიწოდების ფორმატში ხორციელდებოდა, 2025 წელს ამ პროცესმა უფრო მიზნობრივი და ინტერაქტიული ტრენინგების სახე მიიღო, რაც ხარისხობრივი გაუმჯობესების მაჩვენებელია.

წინა წელთან შედარებით, პროგრესის განსაკუთრებული დინამიკა გამოიკვეთა სამართლებრივი ინფორმაციის მრავალენოვანი ხელმისაწვდომობის მიმართულებით. საანგარიშო პერიოდში საქართველოს "საკანონმდებლო მაცნეს" მიერ ვებგვერდზე გამოქვეყნებული აქტებიდან სომხურ ენაზე 30, ხოლო აზერბაიჯანულ ენაზე 25 სამართლებრივი აქტი ითარგმნა. ეს მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად აღემატება 2024 წლის შედეგებს და სამიზნე ინდიკატორის მკვეთრად გადაჭარბებით შესრულებაზე მიუთითებს. თუ 2024 წელს ჯამში 17 დოკუმენტი ითარგმნა, 2025 წელს ეს რიცხვი 55-მდე გაიზარდა, რაც თითქმის სამმაგ ზრდას ნიშნავს და პირდაპირ ასახავს სამართლებრივი ცნობიერების ამაღლებისთვის შექმნილ გაფართოებულ შესაძლებლობებს. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ითარგმნა კონკრეტულად ის მასალა, რაც აქტუალური და რელევანტური იყო ადგილობრივი მოსახლეობისთვის.

განხორციელებული ღონისძიებები ცხადყოფს, რომ საანგარიშო პერიოდში უზრუნველყოფილი იყო როგორც ეთნიკური უმცირესობების ენებზე სამართლებრივი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაფართოება, ისე პრაქტიკული მხარდაჭერა მართლმსაჯულების სისტემასთან ურთიერთობის პროცესში, რაც ამოცანის შედეგის ინდიკატორით განსაზღვრულ მიზანს

შეესაბამება და მიუთითებს ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების პოზიტიურ და მდგრად დინამიკაზე.

ამოცანა 8.1: სახელმწიფო სოციალურ-ეკონომიკურ პროგრამებში ეთნიკური უმცირესობების ჩართულობის გაზრდა

ამოცანის ფარგლებში გაგრძელდა ღონისძიებების განხორციელება, რომლებიც მიმართული იყო ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში სახელმწიფო სოციალურ-ეკონომიკურ პროგრამებსა და სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და მოსახლეობის ინფორმირებულობის გაუმჯობესებისკენ. განხორციელებული აქტივობები მოიცავდა საინფორმაციო შეხვედრებს, პროფესიულ და სამეწარმეო შესაძლებლობებზე ხელმისაწვდომობის გაფართოებას, საკონსულტაციო მომსახურების თანადაფინანსებას, ბიზნეს-უნარების გაუმჯობესების მიმართულებით ტრენინგების ჩატარებას, აგრეთვე ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამების შესახებ ცნობიერების ამაღლებას, რაც ხელს უწყობდა სახელმწიფო რესურსებზე თანაბარი წვდომის უზრუნველყოფას და ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკურ გაძლიერებას. აღნიშნული ღონისძიებები ასახავს **პირველი ინდიკატორის** შესრულებას, რომელიც გულისხმობს სოციალურ-ეკონომიკური პროგრამებისა და სახელმწიფო სერვისების შესახებ ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ინფორმირების მიზნით განხორციელებულ აქტივობებს. 2025 წელს შეხვედრები უფრო თემატური და სიღრმისეული გახდა. კერძოდ, კახეთის მუნიციპალიტეტებში 40-ზე მეტი შეხვედრა ჩატარდა სოციალური და ჯანდაცვის პროგრამებზე, ხოლო ჯამურად სხვადასხვა ფორმატის შეხვედრებში ასეულობით ადამიანი ჩაერთო.

განხორციელებული სოციალური და ჯანდაცვის პროგრამები, მათ შორის სკრინინგის აქციები, საინფორმაციო შეხვედრები და სახელმწიფო სერვისებზე წვდომის გაზრდისკენ მიმართული ღონისძიებები, ხელს უწყობდა მოსახლეობის სოციალურ დაცვასა და შესაბამისი პროგრამებით სარგებლობას, რაც ასევე დადებითად აისახება **მეორე ინდიკატორით** განსაზღვრულ მაჩვენებლებზე. ორგანიზებული სკრინინგის 12 აქციის ფარგლებში ასეულობით ბენეფიციარს ჩაუტარდა ძუძუს, საშვილოსნოს ყელის, კოლორექტული კიბოს, B და C ჰეპატიტის, აივ ინფექციის, ჰიპერტენზიისა და გლუკოზის სკრინინგი; დამატებით, ჰიპერტენზიის კამპანიის ფარგლებში 400-ზე მეტმა პირმა მიიღო მონაწილეობა. შესაბამისად, 2024 წელთან შედარებით, საანგარიშო წელს სოციალური მხარდაჭერა უფრო გაღრმავდა ჯანდაცვის კომპონენტით და მომსახურების ადგილზე მიწოდება უფრო ინტენსიური გახდა.

საანგარიშო პერიოდში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო სოფლის მეურნეობისა და ადგილობრივი ეკონომიკური საქმიანობის მხარდაჭერას. სამცხე-ჯავახეთის, ქვემო ქართლისა და კახეთის მუნიციპალიტეტებში ფერმერებს გაეწიათ აგროსაკონსულტაციო მომსახურება, ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები და ტრენინგები, ხოლო შესაბამისი მომსახურება ჯამში გაეწია 2 700-ზე მეტ ფიზიკურ და იურიდიულ პირს და 501 შეხვედრა ჩატარდა, რაც 2024 წელთან

შედარებით რაოდენობრივ ზრდაზე მიუთითებს და აჩვენებს, რომ აქცენტი არა მხოლოდ ინფორმირებაზე, არამედ პრაქტიკულ მხარდაჭერაზეც გაკეთდა. ამასთან, განხორციელდა სხვადასხვა საგანმანათლებლო და პროფესიული განვითარების ინიციატივა, მათ შორის, რეგიონული პრე-აქსელერაციის პროგრამა და სამეწარმეო უნარების განვითარების პროექტები, რომლებშიც მონაწილეობდნენ ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლები. აღნიშნული ინიციატივები მიმართული იყო ადგილობრივი ეკონომიკური აქტივობის გაძლიერებისა და **მესამე ინდიკატორით** განსაზღვრული ბიზნეს სუბიექტების ზრდის ხელშეწყობისკენ. 2025 წელს გაიზარდა აქტიური ბიზნეს სუბიექტების რაოდენობა და გაფართოვდა ეკონომიკური მხარდაჭერის ინიციატივები. მნიშვნელოვანი პროგრესი აღინიშნებოდა იურიდიული სერვისების ხელმისაწვდომობის მიმართულებითაც: 2025 წელს მობილური იუსტიციის სახლი 11 სოფელს მოემსახურა სამ რეგიონში, ხოლო ქვემო ქართლში, დამატებით, ორი მობილური ერთეული შვიდ სოფელში გავიდა. ამასთან, 1 438 ფერმერმა საკონსულტაციო დახმარება მიიღო, ჩატარდა 111 საინფორმაციო შეხვედრა.

ტურიზმის მიმართულებით განხორციელებულმა აქტივობებმა განსხვავებული ტენდენციები აჩვენა. ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში საერთაშორისო ვიზიტების რაოდენობა საშუალოდ **13.9%-ით შემცირდა** (მათ შორის ქვემო ქართლის რეგიონში 51.4%-ით, ხოლო კახეთში 14.3%-ით შემცირდა, სამცხე-ჯავახეთში კი დაფიქსირდა 24%-იანი ზრდა), თუმცა პარალელურად **შიდა ტურისტული ვიზიტების რაოდენობა საშუალოდ 42.6%-ით გაიზარდა** (კერძოდ: ქვემო ქართლში შიდა ვიზიტები გაიზარდა 54.2%-ით, კახეთში 52.9%-ით, ხოლო სამცხე-ჯავახეთში 20.6%-ით), რაც ნაწილობრივ აკომპენსირებს საერთაშორისო ვიზიტების კლებას და მიუთითებს შიდა ტურიზმის ზრდის ტენდენციაზე. აღნიშნული მონაცემები ასახავს **მეოთხე ინდიკატორის** დინამიკას.

სახელმწიფო მხარდაჭერის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება იყო მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობა. მიკრო და მცირე მეწარმეობის მხარდაჭერის პროგრამისა (ე.წ. მიკრო გრანტების პროგრამა) და მიკრო სესხების პროგრამის ფარგლებში, ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში ჯამურად 2018-დან 2025 წლის ჩათვლით დაფინანსდა **1449 ბენეფიციარი**, რაც ასახავს **მეხუთე ინდიკატორის** შესრულებას და მიუთითებს მცირე ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობაზე აღნიშნულ რეგიონებში.

ჯამში, განხორციელებული ღონისძიებები მიუთითებს ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონებში სახელმწიფო სოციალურ-ეკონომიკურ პროგრამებში ჩართულობის ზრდაზე და სახელმწიფო სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაფართოებაზე, რაც წარმოადგენს აღნიშნული ამოცანის შესრულების მნიშვნელოვან წინაპირობას.

სამომავლოდ ყურადღება დაეთმობა ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში მოსახლეობის ინფორმირებულობის კიდევ უფრო გაზრდას სახელმწიფო სოციალურ-ეკონომიკური პროგრამებისა და სერვისების შესახებ. ამასთან, განხორციელდება მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობის პროგრამები, მათ შორის მიკრო გრანტებისა და მიკრო სესხების პროგრამების

ფარგლებში ბენეფიციარების მხარდაჭერა, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივი ეკონომიკური აქტივობის ზრდას. პარალელურად უზრუნველყოფილი იქნება ფერმერებისა და ადგილობრივი მოსახლეობისათვის საკონსულტაციო მომსახურებების მიწოდება, პროფესიული ტრენინგების ჩატარება და ტურიზმის განვითარების მხარდამჭერი ღონისძიებების განხორციელება.

ამოცანა 8.2. ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში ინფრასტრუქტურის განვითარება

ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში ინფრასტრუქტურის განვითარების მიმართულებით განხორციელებული პროექტები მოიცავდა გზების, ხიდების, წყალმომარაგების სისტემების, ასევე ადგილობრივი მნიშვნელობის ინფრასტრუქტურის მოწყობასა და რეაბილიტაციას, მათ შორის სკვერების, სტადიონების, სანიაღვრე არხებისა და გარე განათების სისტემების განვითარებას, რაც ხელს უწყობს მუნიციპალიტეტებში სატრანსპორტო ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესებას, საბაზისო სერვისებზე ხელმისაწვდომობის ზრდას და ეკონომიკური აქტივობის გაძლიერებას, სოციალურ-ეკონომიკური ინტეგრაციის პროცესის გაძლიერებას. კონკრეტულად:

ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ კახეთის, სამცხე-ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის მუნიციპალიტეტებში განხორციელდა 160.9 კმ გზის საფარის მშენებლობა და რეაბილიტაცია. აქედან, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ განხორციელდა 80.9 კმ გზის სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ხოლო დანარჩენ 80 კმ გზაზე სამუშაოები განხორციელდა საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტებისა და მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდების ფარგლებში.

რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტებიდან და მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდიდან დაფინანსდა გზების რეაბილიტაციისა და მშენებლობის 82 პროექტი, ჯამური ღირებულებით 69,775,172 ლარი. გარდა ამისა, სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები განხორციელდა ჯამში 19 ხიდზე, მათ შორის 18 პროექტი განხორციელდა საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ, ხოლო ერთი პროექტი დაფინანსდა საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდის ფარგლებში.

დასრულდა წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის მოწყობისა და მშენებლობის 7 პროექტი. განხორციელებული პროექტების ფარგლებში საქართველოს ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მართვაში არსებული შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ დასრულდა 3 პროექტი, ჯამური ღირებულებით 115,564,686 ლარი. ასევე, საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის პროექტის ფარგლებში ქვემო ქართლში, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სამ სოფელში დასრულდა წყალმომარაგების სისტემის რეაბილიტაცია. დამატებით, საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან დაფინანსდა წყალმომარაგების გაუმჯობესების 3 პროექტი მარნეულის და წალკის მუნიციპალიტეტების 6 სოფელში, ჯამური ღირებულებით 3,603,024 ლარი.

საგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის შემდგომი განვითარების ფარგლებში ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ სამივე რეგიონში 2025 წელს დასრულდა 3 სკოლის რეაბილიტაცია და 8 საბავშვო ბაღის მშენებლობა/რეაბილიტაცია.

ინფრასტრუქტურის განვითარების მიმართულებით მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანეს ადგილობრივმა თვითმმართველობებმა, რომლებიც საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში აქტიურად იყვნენ ჩართული მუნიციპალური მნიშვნელობის ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებაში.

ამოცანის შესრულების პროგრესი დამატებით ფასდება სტრატეგიით განსაზღვრული ინდიკატორების მიხედვით. კერძოდ:

ამოცანის **პირველი ინდიკატორი** ითვალისწინებს გაზიფიცირების პროგრამის ფარგლებში ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში ბუნებრივი გაზის მიწოდების ქსელში ჩართვის შესაძლებლობის მეორე პოტენციური აბონენტების რაოდენობის ზრდას. თუ 2024 წელს სამუშაოები დასრულდა 1 485 პოტენციური აბონენტის დასაკავშირებლად (მათ შორის კახეთში – 172, სამცხე-ჯავახეთში – 908 და ქვემო ქართლში – 405), 2025 წელს ბუნებრივი გაზის ქსელში ჩართვის შესაძლებლობა 378 პოტენციურ აბონენტს მიეცა. გაზიფიცირების სამუშაოები განხორციელდა, მათ შორის თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფლებში და ადიგენის მუნიციპალიტეტის სოფლებში. მიუხედავად იმისა, რომ 2025 წლის მაჩვენებელი წინა წელთან შედარებით ნაკლებია, გაზიფიცირების პროცესი გაგრძელდა მიზნობრივად შერჩეულ დასახლებებში, რაც ეტაპობრივ გაფართოებაზე მიუთითებს.

მეორე ინდიკატორი ეხება ფართობოლოვანი ინტერნეტის ხელმისაწვდომობის ზრდას. მიუხედავად იმისა, რომ გასულ წელს ამ მიმართულებით კონკრეტული შედეგები არ დაფიქსირებულა, 2025 წელს შესაძლებელი გახდა მსოფლიო ბანკთან ახალი სასესხო ხელშეკრულების გაფორმება, რომლის საფუძველზეც 2026-2027 წლებში დაგეგმილია ინტერნეტიზაციის პროექტის განხორციელება მინიმუმ 250 დასახლებული პუნქტის დაფარვის მიზნით. აღნიშნული ინიციატივა ქმნის მნიშვნელოვან საფუძველს ციფრული ინფრასტრუქტურის მასშტაბური განვითარებისთვის.

მესამე ინდიკატორი ითვალისწინებს ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონებში ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარებას. სამიზნე რეგიონებში სასტუმროების მიმართულებით, 2021 წლიდან, „ბიზნეს უნივერსალის“ პროგრამის ფარგლებში, დადასტურებულია 110 სესხი, მათ შორის საანგარიშო პერიოდში 7 სესხი. რაც შეეხება მიკრო მეწარმეობის მხარდაჭერის პროგრამას (მიკრო სესხების პროგრამა), საანგარიშო პერიოდში დადასტურდა - 128 მიკრო სესხი. აღნიშნული პროგრამები კერძო სექტორის გააქტიურებასა და ტურისტული ინფრასტრუქტურის გაფართოებას უწყობს ხელს.

საერთო ჯამში, საანგარიშო პერიოდში ინფრასტრუქტურული განვითარების მიმართულებით განხორციელებულმა პროექტებმა მნიშვნელოვანი წვლილი

შეიტანეს ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში ცხოვრების პირობების გაუმჯობესებაში. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი ინდიკატორის ფარგლებში მიღწეული შედეგები წინა წელთან შედარებით განსხვავებული დინამიკით ხასიათდება, განხორციელებული პროექტები მიუთითებს ინფრასტრუქტურის ეტაპობრივ განვითარებაზე როგორც საბაზისო კომუნალური მომსახურებების, ასევე, ციფრული და ტურისტული ინფრასტრუქტურის მიმართულებით. აღნიშნული ტენდენცია ქმნის საფუძველს რეგიონებში ეკონომიკური შესაძლებლობების გაფართოებისა და ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალური და ეკონომიკური ინტეგრაციის შემდგომი გაძლიერებისთვის.

ამოცანა 8.3. ქალებისა და ახალგაზრდების სოციალურ-ეკონომიკური გაძლიერების მხარდაჭერა

ამოცანის ფარგლებში პრიორიტეტს წარმოადგენს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ქალებისა და ახალგაზრდების სოციალურ-ეკონომიკური გაძლიერება. აღნიშნული მიმართულებით განხორციელდა სხვადასხვა აქტივობა, მათ შორის, მიკრო მეწარმეობის ხელშეწყობის პროგრამების ფარგლებში სამმხრივი ხელშეკრულებების გაფორმება, სესხების დამტკიცება, ბენეფიციართა გადამზადება და მრავალკომპონენტური საინფორმაციო კამპანიები განათლების, სოფლის მეურნეობის, ჯანმრთელობის, სოციალური დაცვისა და დასაქმების საკითხებზე. წინა წელთან შედარებით გამოიკვეთა განსხვავებული ტენდენცია: თუ 2024 წელი გამოირჩეოდა მასშტაბური დაფინანსებითა და მაღალი რაოდენობრივი მაჩვენებლებით, 2025 წელს აქცენტი მეტად გაკეთდა ფინანსური ინსტრუმენტების დივერსიფიკაციასა და შესაძლებლობების განვითარებაზე.

პირველი და მეორე ინდიკატორები ასახავს მეწარმეობის განვითარების პროგრამების ფარგლებში დაფინანსებული ქალებისა და ახალგაზრდების რაოდენობას. 2024 წლის მდგომარეობით (2018-2024 წლებში ჯამურად) სამიზნე რეგიონებში დაფინანსდა 383 ახალგაზრდა, რაც აღემატებოდა 2024 წლისთვის განსაზღვრულ 250-იან მაჩვენებელს და უახლოვდებოდა 2027 წლის მიზნობრივ ნიშნულს (430). ამავე პერიოდში დაფინანსდა 469 ქალი მეწარმე, რაც მნიშვნელოვნად აღემატებოდა როგორც 2024 წლის (260), ისე 2027 წლის (430) სამიზნე მაჩვენებლებს. რაც შეეხება ახალ, მიკრო სესხების პროგრამას, 2024 წლის სექტემბრიდან 2025 წლის ჩათვლით, პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა 239 ქალი მეწარმე. ჯამურად, 2018 წლიდან, პროგრამების (როგორც მიკრო გრანტების, ასევე მიკრო სესხების) ფარგლებში, სამიზნე რეგიონებში მხარდაჭერილია 708 ქალი მეწარმე. 2024 წლის მდგომარეობით (2018-2024 წლებში ჯამურად) ქალებზე გაცემული გრანტების მოცულობამ შეადგინა 7,984,408 ლარი, ხოლო ახალგაზრდებზე – 6,952,601 ლარი, რაც მიუთითებს პროგრამების მნიშვნელოვან ფინანსურ ეფექტზე სამიზნე ჯგუფების ეკონომიკურ გაძლიერებაზე.

მესამე ინდიკატორი ეხება ქალებზე გაცემული მიკრო გრანტებისა და სესხების მოცულობის ზრდას. მიკრო გრანტების პროგრამის ჩანაცვლების შედეგად, მხარდაჭერა გაგრძელდა მიკრო მეწარმეობის ხელშეწყობის სესხების პროგრამით, რომლის ფარგლებშიც, 2024 წლის სექტემბრიდან 2025 წლის ჩათვლით 239 ქალ მეწარმეს დაუმტკიცდა 10,850,450 ლარის ოდენობის სესხი. მათ

შორის, 2025 წელს, 205 ქალ მეწარმეს დაუმტკიცდა 9,326,550 ლარის ოდენობის სესხი. ჯამურად სხვადასხვა პროგრამის ფარგლებში მხარდაჭერილია 708 ქალი მეწარმე. დამატებით, 24 უნიკალურ ქალ ბენეფიციართან გაფორმდა 25 სამმხრივი ხელშეკრულება და გადამზადდა 68 ქალი, რაც მიუთითებს ფინანსური მხარდაჭერის ინსტრუმენტების გაფართოებასა და ბიზნესის განვითარების შესაძლებლობების გაძლიერებაზე. თუ 2024 წელი გამოირჩეოდა გრანტების მაღალი მოცულობით, 2025 წელს შეინიშნება ფინანსური მხარდაჭერის სტრუქტურული გაღრმავება და ინსტრუმენტების მრავალფეროვნება, რაც უფრო მდგრად ბიზნეს-მოდელებზე ორიენტაციას ასახავს.

მეოთხე ინდიკატორი ეხება ახალგაზრდებზე გაცემული მიკრო გრანტების მოცულობის ზრდას. მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობის პროგრამის ფარგლებში (ე.წ. მიკრო გრანტების პროგრამა), კახეთის, ქვემო ქართლისა და სამცხე-ჯავახეთის ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში 2018 წლიდან 2024 წლის ჩათვლით ჯამში დაფინანსდა 383 ახალგაზრდა 6,952,601 ლარით, რაც აღემატება 2027 წლისთვის განსაზღვრულ სამიზნე მაჩვენებელს (4,200,000 ლარი). ახალი მიკრო სესხების პროგრამის ფარგლებში ბენეფიციართა ასაკის აღრიცხვა არ ხდება.

მეხუთე ინდიკატორი გულისხმობს სახელმწიფო სერვისების შესახებ ინფორმირებული ახალგაზრდების რაოდენობის ზრდას. სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით კახეთის რეგიონის ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებული სამი მუნიციპალიტეტის (ლაგოდეხი, თელავი და საგარეჯო) რვა სოფლის (განჯალა, კაბალი, ყარაჯალა, უზუნთალა, ლამბალო, მულანლო, დუბაგრამა, თულარი) 300-მდე წარმომადგენლის მონაწილეობით წარიმართა მრავალკომპონენტური, ორენოვანი საინფორმაციო/ცნობიერების ამაღლების კამპანია განათლების, სოფლის მეურნეობის, ჯანმრთელობის, სოციალური დაცვისა და დასაქმების საკითხებთან დაკავშირებით.

ამოცანის განხორციელების კონტექსტში, ასევე მნიშვნელოვანია „1+4 სტაჟირების პროგრამა“, რომელიც ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდების საჯარო სექტორში ჩართულობას უწყობს ხელს. ანაზღაურებადი პროგრამა სრულად ინტეგრირდა სტაჟირების სახელმწიფო პროგრამასთან, რაც ზრდის პროგრამის მიმზიდველობას და ახალგაზრდების ჩართულობის პოტენციალს. ამასთან, მომზადდა დამოუკიდებელი კვლევა ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდებისთვის საგანმანათლებლო და სტაჟირების პოლიტიკის გავლენის შესახებ. კვლევის მიგნებები გამოყენებულ იქნა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წწ. სახელმწიფო სტრატეგიის მეოთხე პრიორიტეტული მიმართულების - სოციალური და ეკონომიკური ინტეგრაცია - განხორციელების შუალედური შეფასების დოკუმენტის მომზადებისას.

სამომავლოდ, ყურადღება გამახვილდება ქალებისა და ახალგაზრდების ეკონომიკური გაძლიერების კიდევ უფრო მზარდ მხარდაჭერაზე, მათ შორის მიკრო მეწარმეობის პროგრამების გაფართოებაზე, ფინანსური ინსტრუმენტების

ხელმისაწვდომობის გაზრდასა და პროფესიული განვითარების შესაძლებლობების გაძლიერებაზე.

ამოცანა 9.1. ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია

ეთნიკური უმცირესობების კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და პოპულარიზაცია წარმოადგენს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის პოლიტიკის მნიშვნელოვან მიმართულებას. აღნიშნული ამოცანის ფარგლებში განხორციელდა კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების აღრიცხვისა და რეაბილიტაციისთვის მოსამზადებელი სამუშაოები, ასევე გაგრძელდა ეთნიკური უმცირესობების კულტურული ინსტიტუციების მხარდაჭერა.

პირველი ინდიკატორი ითვალისწინებს რეაბილიტირებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების ერთიან საინფორმაციო ბაზაში აღრიცხვას. თუ 2024 წელს განხორციელდა ორი მეჩეთის სარეაბილიტაციო სამუშაოები, 2025 წელს აქცენტი გაკეთდა კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების აღრიცხვასა და სარეაბილიტაციო სამუშაოებისთვის მოსამზადებელ პროცესებზე. მომზადდა დოკუმენტაცია ადიგენისა და ახალციხის მუნიციპალიტეტებში მდებარე მეჩეთებისა და ახალციხის სინაგოგის სარეაბილიტაციო სამუშაოებისთვის (სოფლები ხევაშენი და საყუნეთი). პარალელურად მიმდინარეობს დმანისის მუნიციპალიტეტში სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების საინფორმაციო კატალოგის მომზადება.

მეორე ინდიკატორი ეხება ეთნიკური უმცირესობების თეატრებისა და მუზეუმების მხარდაჭერას. აღნიშნული მიმართულებით განხორციელდა კულტურული ინსტიტუციების სახელმწიფო მხარდაჭერა. დაფინანსება მიიღო სსიპ-ჰეიდარ ალიევის სახელობის თბილისის აზერბაიჯანულმა პროფესიულმა სახელმწიფო დრამატულმა თეატრმა (312 000 ლარი), სსიპ - პეტროს ადამიანის თბილისის სახელობის სომხურმა პროფესიულმა სახელმწიფო დრამატულმა თეატრმა (689 000 ლარი), სსიპ - ალექსანდრე გრიბოედოვის სახელობის რუსულმა პროფესიულმა სახელმწიფო დრამატულმა თეატრმა (1 250 000 ლარი), ასევე სსიპ - სმირნოვების მუზეუმმა (68 000 ლარი), სსიპ - დავით ბააზოვის სახელობის საქართველოს ებრაელთა და ქართულ-ებრაულ ურთიერთობათა ისტორიის მუზეუმმა (142 000 ლარი) და სსიპ - მირზა ფათალ ახუნდოვის აზერბაიჯანული კულტურის მუზეუმმა (62 000 ლარი). აღნიშნული მხარდაჭერის ფარგლებში თეატრებმა განახორციელეს 5 პრემიერა, გაიმართა 86 წარმოდგენა და 3 საერთაშორისო გასტროლი, ხოლო მუზეუმებში მოეწყო 13 გამოფენა და განხორციელდა 10 საგანმანათლებლო პროგრამა.

საერთო შეფასებით, თუ 2024 წელს ძირითადი აქცენტი გაკეთდა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების რეაბილიტაციასა და კულტურული ინსტიტუციების ფინანსურ მხარდაჭერაზე, 2025 წელს უფრო მეტად გამოიკვეთა კულტურული მემკვიდრეობის სისტემური აღრიცხვის გაძლიერება და ახალი სარეაბილიტაციო პროექტების მომზადება.

სამომავლოდ, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების აღრიცხვისა და რეაბილიტაციის პროცესის გაგრძელება, ერთიან საინფორმაციო ბაზაში ობიექტების ეტაპობრივი დამატება და ეთნიკური უმცირესობების კულტურული ინსტიტუციების მხარდაჭერა ხელს შეუწყობს ეთნიკური მრავალფეროვნების დაცვასა და კულტურათაშორისი დიალოგის გაძლიერებას.

ამოცანა 9.2. კულტურული მრავალფეროვნების შესახებ ცნობიერების ამაღლება და კულტურათაშორისი დიალოგის ხელშეწყობა

აღნიშნული ამოცანა ეფუძნება ორ ძირითად ინდიკატორს. პირველი ინდიკატორი უკავშირდება კულტურული მრავალფეროვნების შესახებ ცნობიერების ამაღლებასა და ინფორმირების გაუმჯობესებას, ხოლო მეორე ინდიკატორი გულისხმობს კულტურათაშორისი დიალოგის გაძლიერებას კულტურული, საგანმანათლებლო და საზოგადოებრივი ღონისძიებების მეშვეობით.

პირველი ინდიკატორის ფარგლებში განხორციელდა რამდენიმე კულტურულ-საგანმანათლებლო პროექტი და ინიციატივა, რომლებიც მიზნად ისახავდა ეთნიკური მრავალფეროვნების პოპულარიზაციასა და საზოგადოებაში ცნობიერების ამაღლებას, მათ შორის იყო კონკურს-ფესტივალი „სხვა საქართველო სად არის“, მულტიეთნიკური ფესტივალი „შინ“, პროექტი „კულტურათა კალეიდოსკოპი“, ასევე ვორქშოპები, არტ-დისკუსიები, გამოფენები და სხვა. აღნიშნული აქტივობები მიმართული იყო კულტურული მრავალფეროვნების პოპულარიზაციისა და სხვადასხვა ეთნიკურ ჯგუფებს შორის კულტურული დიალოგის გაღრმავებისკენ.

მეორე ინდიკატორის ფარგლებში დაგეგმილი იყო 70-მდე ღონისძიება, თუმცა განხორციელებული აქტივობების რაოდენობა მნიშვნელოვნად აღემატებოდა აღნიშნულ მაჩვენებელს. კერძოდ, კახეთის მუნიციპალიტეტებში გაიმართა 30 კულტურული ღონისძიება, ახალციხის მუნიციპალიტეტში – 89, ახალქალაქში – 57, ხოლო ნინოწმინდაში – 55 ღონისძიება. აღნიშნულ ღონისძიებებში რამდენიმე ათასი ადამიანი მონაწილეობდა. გარდა კულტურული აქტივობებისა, მნიშვნელოვანი ადგილი დაეთმო სპორტულ ღონისძიებებს.

სამომავლოდ, დაგეგმილია ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში კულტურული პროექტებისა და ღონისძიებების გაფართოება და ისეთი ინიციატივების მხარდაჭერა, რომლებიც ხელს შეუწყობს კულტურული მრავალფეროვნების შესახებ ცნობიერების ზრდასა და კულტურათაშორისი დიალოგის კიდევ უფრო გაღრმავებას.

ამოცანა 9.3. მასობრივი ინტერკულტურული სპორტისა და მულტიკულტურალიზმის მხარდაჭერა და შესაბამისი სივრცეების/ინფრასტრუქტურის განვითარება

მასობრივი ინტერკულტურული სპორტისა და მულტიკულტურალიზმის მხარდაჭერის მიზნით ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში განხორციელდა მრავალფეროვანი სპორტული და

კულტურული აქტივობები, მათ შორის ქვემო ქართლში, სამცხე-ჯავახეთსა და კახეთში. აღნიშნული ღონისძიებები მიმართული იყო ახალგაზრდების ჩართულობის გაზრდის, კულტურათაშორისი დიალოგის ხელშეწყობისა და მასობრივი სპორტის განვითარებისკენ.

წინა წელთან შედარებით, საანგარიშო წელს მიღწეული პროგრესი განსაკუთრებით თვალსაჩინოა. თუ 2024 წელს საფუძველი ჩაეყარა სასკოლო სპორტულ ოლიმპიადებსა და მუნიციპალურ თამაშებს, რომელშიც ქართველ ახალგაზრდებთან ერთად აქტიურად მონაწილეობდნენ ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი მოსწავლეები, 2025 წელს ღონისძიებების მასშტაბი, ინტენსივობა და სხვადასხვა ეთნოსის წარმომადგენელთა ჩართულობა კიდევ უფრო გაიზარდა. მიუხედავად იმისა, რომ წლიური გეგმა მინიმუმ 40 აქტივობის განხორციელებას ითვალისწინებდა, საანგარიშო წელს განხორციელებული ღონისძიებების რაოდენობამ დაახლოებით 400-ს მიაღწია. განხორციელებული აქტივობები მოიცავდა მინი-ფეხბურთს, კალათბურთს, მძლეოსნობას, მაგიდის ჩოგბურთს, ფრენბურთს, ბადმინტონს და სხვა სპორტულ სახეობებს, მათ შორის სასკოლო ოლიმპიადებსა და მრავალფეროვან კულტურულ აქტივობებს. აღნიშნული ღონისძიებები ხელს უწყობდა ახალგაზრდების აქტიურ ჩართულობას სპორტულ ცხოვრებაში და ქმნიდა დამატებით სივრცეს კულტურათაშორისი ურთიერთობისა და ინტეგრაციის გასაძლიერებლად.

დაგეგმილია სპორტული და კულტურული ღონისძიებების გაგრძელება და გაფართოება ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში, მათ შორის სასკოლო სპორტული ოლიმპიადების, „თავისუფლების თამაშების“ და ახალგაზრდული საბჭოების მიერ ორგანიზებული აქტივობების განხორციელება, რაც ხელს შეუწყობს ახალგაზრდების აქტიური ჩართულობისა და ინტერკულტურული თანამშრომლობის კიდევ უფრო გაძლიერებას.

დასკვნები და რეკომენდაციები

საქართველოს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სტრატეგიის 2025 წლის სამოქმედო გეგმის შესრულების შეფასება აჩვენებს, რომ დაგეგმილი ღონისძიებების უმრავლესობა შესრულდა და სტრატეგიის შესაბამისი მიმართულებებით მიღწეულია მნიშვნელოვანი პროგრესი. ამასთანავე თვალსაჩინოა, ინსტიტუციური კოორდინაციის გაძლიერება, სახელმწიფო უწყებებს შორის ინფორმაციის გაცვლისა და თანამშრომლობის მექანიზმების შემდგომი დახვეწა, ასევე მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის განვითარება. მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა შედეგების შეფასების პრაქტიკა კონკრეტული და გაზომვადი ინდიკატორების დანერგვის გზით, რამაც ხელი შეუწყო პოლიტიკის განხორციელების ეფექტიანობის უფრო თანმიმდევრულ შეფასებას, მიღწეული შედეგების იდენტიფიცირებას და პოლიტიკის მიზნებთან შესაბამისობის შეფასებას. თვალსაჩინოა ხელშესახები შედეგები ყველა მიმართულებით.

მიღწეულ პროგრესთან ერთად, იმისთვის, რომ 2030 წლისთვის დასახული მიზნების სრულფასოვანი და დადგენილ ვადებში მიღწევა უზრუნველყოფილი იყოს, ასევე შენარჩუნებულ იქნას სტრატეგიის განხორციელების

თანმიმდევრულობა, ეფექტიანობა და მდგრადობა, საჭიროა გაგრძელდეს და გაძლიერდეს მიზანმიმართული და კოორდინირებული მუშაობა და შესაბამისი პროგრამებისა და მექანიზმების შემდგომი განვითარება. მნიშვნელოვანია, დამატებითი ინსტიტუციური ძალისხმევის მიმართვა იმ მიმართულებებზე, რომლებიც მოითხოვს პროგრესის შემდგომ განმტკიცებას.

ერთ-ერთ ასეთ მიმართულებად რჩება სახელმწიფო ენის ცოდნის გაუმჯობესება ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ მუნიციპალიტეტებში. მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო წლებში მნიშვნელოვნად გაფართოვდა სახელმწიფო ენის სწავლების შესაძლებლობები და გაიზარდა შესაბამის პროგრამებში ჩართული ბენეფიციარების რაოდენობა, მოსახლეობის გარკვეული ასაკობრივი ჯგუფების, განსაკუთრებით ზრდასრულთა მნიშვნელოვანი ნაწილისთვის, ენობრივი ბარიერი კვლავ გავლენას ახდენს ინფორმირებულობის დონეზე, შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანობასა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში სრულფასოვან მონაწილეობაზე.

იმისათვის, რომ სახელმწიფო ენის არასაკმარისი ცოდნა არ იყოს სოციალურ-ეკონომიკური ინტეგრაციის ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორი, მიზანშეწონილია გაგრძელდეს სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამების ხელმისაწვდომობის გეოგრაფიული გაფართოება და შემდგომი განვითარება, მათ შორის სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფის საჭიროებებზე მორგებული მოქნილი სასწავლო ფორმატებისა და მეთოდოლოგიების დანერგვის გაძლიერების გზით, რაც ხელს შეუწყობს არსებული გამოწვევების უფრო ეფექტიანად დაძლევისა და არაქრთულენოვან მოსახლეობაში სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის შემდგომ გაუმჯობესებას.

ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში პროფესიულ და უმაღლეს განათლებაში ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობის ზრდა დადებით ტენდენციას მიუთითებს. ამასთან, იკვეთება საჭიროება, რომ პროფესიული განათლების პროგრამებისა და სერვისების დაგეგმვისას უფრო მეტად იქნეს გათვალისწინებული ადგილობრივი შრომის ბაზრის მოთხოვნები და სპეციფიკა, რაც ხელს შეუწყობს მიღებული ცოდნისა და უნარების პრაქტიკულ რეალიზებას. ამ მიმართულებით, განსაკუთრებით იქ, სადაც ჯერ კიდევ გვხვდება ენობრივი ბარიერი, მიზანშეწონილია გაგრძელდეს და გაძლიერდეს საინფორმაციო კამპანიები, ასევე უფრო მკაფიოდ წარმოჩინდეს პროფესიული განათლების პროგრამების კავშირი ადგილობრივი ეკონომიკის საჭიროებებთან და დასაქმების შესაძლებლობებთან, რაც დამატებით წახალისებს როგორც ახალგაზრდების, ისე ზრდასრულების ჩართულობას და გაზრდის პროფესიული განათლების მიმზიდველობას, შესაბამისად, დასაქმების შესაძლებლობას.

სამოქალაქო და პოლიტიკური მონაწილეობის მიმართულებით, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ჩართულობის სტაბილური დონე, როგორც საინფორმაციო, ისე საკონსულტაციო მექანიზმებში, მიუთითებს მზარდ ინტერესზე. ამასთან, კვლავ მნიშვნელოვანია სახელმწიფო ენის ცოდნის გაუმჯობესებისა და საგანმანათლებლო შესაძლებლობების ეფექტიანი გამოყენების ხელშეწყობა, რაც მოქალაქეთა ინფორმირებულობის, სამოქალაქო

ცნობიერებისა და აქტიური მონაწილეობის ზრდას მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს.

სოციალური და ეკონომიკური ინტეგრაციის მიმართულებით განხორციელებული პროგრამებისა და მექანიზმების გაძლიერება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებს მეწარმეობის, დასაქმებისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამებით სარგებლობის შესაძლებლობას აძლევს. ამასთან, სამიზნე ჯგუფების უფრო ფართო ჩართულობის უზრუნველსაყოფად მიზანშეწონილია საინფორმაციო კამპანიების გაფართოება, არსებული შესაძლებლობების შესახებ ცნობადობის გაზრდა და ადგილობრივ დონეზე საკონსულტაციო და სხვა მხარდაჭერი მექანიზმების გაძლიერება.

კულტურათაშორისი დიალოგის მიმართულებით განხორციელებულ ღონისძიებებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ეთნიკური მრავალფეროვნების წარმოჩენისა და ურთიერთპატივისცემის კულტურის, ისევე როგორც თანასწორობაზე დაფუძნებული გარემოს განმტკიცებაში. ამ მიმართულებით მდგრადობის განვითარებისთვის მიზანშეწონილია კულტურულ-საგანმანათლებლო პროგრამების გეოგრაფიული დაფარვის შემდგომი გაფართოება და ადგილობრივი ინიციატივების მხარდაჭერის გაძლიერება.

ცალკეულ შემთხვევებში გამოვლინდა ადმინისტრაციული ხასიათის გამოწვევები, რომლებმაც გავლენა მოახდინა ზოგიერთი აქტივობის განხორციელების ვადებზე. აღნიშნული რისკების შემცირების მიზნით მნიშვნელოვანია სამომავლო აქტივობების დაგეგმვის პროცესში როგორც ფინანსური უზრუნველყოფის წყაროების წინასწარი განსაზღვრა, ისე შესაძლო რისკებისა და ალტერნატიული მიდგომების გათვალისწინება. ასევე, აღსანიშნავია, რომ ცენტრალურ და ადგილობრივ დონეებს შორის კოორდინაციის შემდგომი გაძლიერება ხელს შეუწყობს პოლიტიკის ეფექტიან და მდგრად განხორციელებას.

ეთნიკური უმცირესობებით მჭიდროდ დასახლებულ რეგიონებში სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიის შემდგომი განხორციელების პროცესში, მიზანშეწონილია კვლავ განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმოს სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამების ხელმისაწვდომობის გაფართოებას, განათლებისა და დასაქმების შესაძლებლობებს შორის კავშირის შემდგომ გაძლიერებას და მუდმივ ადაპტაციას, სახელმწიფო პროგრამებზე ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ინფორმირებულობის ზრდასა და ადგილობრივ დონეზე ინსტიტუციური შესაძლებლობების განვითარებას. აღნიშნული ხელს შეუწყობს სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკის უფრო ეფექტიან განხორციელებასა, შესაბამისად, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა სრულფასოვან მონაწილეობას ქვეყნის საზოგადოებრივ, სოციალურ და ეკონომიკურ ცხოვრებაში.

სამოქმედო გეგმის მართვა და მონიტორინგი

შერიგებისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის კოორდინაციით განხორციელდა დამატებითი ღონისძიებები სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგიის განხორციელების ხელშეწყობისა და მონიტორინგის მიზნით, კერძოდ,

- წლის განმავლობაში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ხელმძღვანელობით გაიმართა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სამთავრობო კომისიის ორი სხდომა. აღნიშნულ სხდომებზე განხილულ იქნა: - სტრატეგიის 2024 წლის სამოქმედო გეგმის შესრულების წლიური ანგარიში და დასამტკიცებლად წარედგინა საქართველოს მთავრობას; - სახელმწიფო სტრატეგიის შუალედური შეფასების დოკუმენტი სტრატეგიის ორი პრიორიტეტული მიმართულებით: სახელმწიფო ენა ინტეგრაციის მხარდასაჭერად და ხარისხიან განათლებაზე ხელმისაწვდომობა. შუალედური შეფასება მიზნად ისახავდა სახელმწიფო სტრატეგიის იმპლემენტაციის პირველი ციკლის (2021-2024 წწ) ფარგლებში, მიღწევებისა და პროგრესის დინამიკის წარმოჩენას, ასევე, სამიზნე სეგმენტზე ზეგავლენის შესწავლა-ანალიზსა და სტრატეგიის განხორციელების ეფექტიანობის ამაღლების მიზნით შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავებას;
- სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ხელმძღვანელობით და კოორდინაციით, სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სამთავრობო კომისიის წევრ უწყებებთან მჭიდრო თანამშრომლობით მომზადდა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიის 2025-2026 წლების სამოქმედო გეგმა, რომელიც 2025 წლის 18 ივნისს, საქართველოს მთავრობის N990 განკარგულებით დამტკიცდა. სამოქმედო გეგმის შემუშავების ღია და ინკლუზიური პროცესი ყველა შესაბამისი პარტნიორის აქტიური ჩართულობით წარიმართა. გეგმის შემუშავების პროცესში უზრუნველყოფილი იყო ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლების მონაწილეობა, ასევე სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ვებ-გვერდზე საჯაროდ განთავსებული გეგმის პროექტთან დაკავშირებით ყველა დაინტერესებული პირისთვის მოსაზრების გამოხატვისა და წვლილის შეტანის შესაძლებლობა. ამასთან, გათვალისწინებულ იქნა 2023-2024 წლების სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიშის შედეგები და საერთაშორისო მექანიზმების ფარგლებში მიღებული რეკომენდაციები;
- გაიმართა შეხვედრა სახალხო დამცველთან არსებულ ეთნიკურ უმცირესობათა საბჭოს წარმომადგენლებთან, რომელზეც განხილულ იქნა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიის თითოეული პრიორიტეტული მიმართულების ფარგლებში მიღწეული შედეგები და პროგრესის დინამიკა. სახელმწიფო მინისტრის აპარატმა მიიღო და განიხილა სახალხო დამცველთან არსებული ეთნიკური უმცირესობათა საბჭოს წინადადებები და რეკომენდაციები სამოქმედო გეგმის პროექტთან დაკავშირებით.